…ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

…БУРЯАД ҮНЭН

…С-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 241 (13557)
1971 оной октябриин 12, вторник

Сэн 2 мүнгэн

…ОКТЯБРИИН ХУБИСХАЛАЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ 54

…АЖАЛАЙ БЭЛЭГҮҮД

…РГАЖАН. Түрэл партиингаа XXIV …шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь …тула Агуухэ Октябриин 54-дэхи …рта дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ …аймагай ажахынуудай һаалишад го… амжалта туйлаһанаа мэдүүлбэ. Тиигэ… …хоз, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд һү …гүрэндэ тушаахаар хараалагдаһан жэ… …түсэб болзорһоонь урид 106 процен… …дүүргэв. Эндэ Карл Марксын нэрэмжэтэ …һаалишадай хубита яһала бии. …хадаа тус ажахын малшад …ндоо сагаан эдеэ худалдаха һара, …бүхэнэйнгөө даабарие жэншэдгүй …дэг юм. Гадна, түрүү һаалишад Елиза… …инова, Мария Гилязева болон бусад …амжалта туйладагаараа холуур суурха… …онхой. Мүнөө аймагай колхоз, совхо… …ажалшад гүрэндэ хүдөө ажахын про… …дые тушааха жэлэйнгээ түсэб саг …тонь дүүргэхээр бүхы хүсэеэ элсүүлэн …рилнэ.

…АРАЙ. Жэлэй дүрбэн сагта жэншэдгүй …кынгаа ниислэл хотын ажалшадые …хангажа байдаг колхоз, совхозуудай …хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй …рые шэнэ амжалтаар угтаба. Байгша …сагай уларилай хэды таарамжагүй бай… …эндэхи шубуушад тахяануудаа һайнаар …лажа, Эхэ орондоо үндэгэ тушааха даа… …141 процентээр дүүргээ. Гол түлэб та… …эрилдэг Тайлсын совхозой шубуушад …нгаа тахяашадай дундаһаа онсо шал… …Эдэ үдэрнүүдтэ тахяашад гүрэндэ бүри …ндэгэ тушаахаар оролдожо байнхай.

…АГТА. Оронойнгоо предприяти, фабрика… …нарин, торголиг ноoһо элбэг дэлбэгээр …талаар аймагай ажахынуудай хони… …лдаа шэнэ илалта туйлаба. Тиигэжэ …табан жэлэй түрүүшын жэлдэ гүрэн… …тушааха түсэбөө 102 процент дүүр… …байна. «Дружба» колхозой, Ехэ-Нугын, …совхозуудай хонишод энэ талаар ху… …нилээд оруулаа. Юуб гэхэдэ; тус ажа… …зарим түрүү хонишод хонин бүри… …зэргээр 3,800—4 килограмм хүрэ… …ho хайшалжа абаһан байна бшуу.

… Заха холын, саһан малгайта Саянай …нуудай хормойгоор түбхинэһэн ажа… …малшад хэр угһаа хойшо байгаа… …эрхэ байдалда тааранги һарлаг үсхэ… …өөрөө холуур суурханхай. Тиин хада… …арта нютагжаһан эндэхи малшад …ухэрнүүдээ майла, ташалангай …оондо һайса бэлшээжэ, шэгнүүрыень …оноор нэмээһэн байна. Тиигэжэ зун, намарай сагта хүсэд таргалһан малаа гүрэндэ худалдажа, мяха тушааха жэлэйнгээ түсэб 94 процентдэ хүргэһэн юм. Гэхэтэй хамта, «Улаан-Аха», «Коммунизм», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай үхэршэд зундаа харууһалжа байһан һарлагуудайнгаа шэгнүүрые сүүдхын 980—1200 граммаар нэмээжэ амжаһан байна.

ЗАХААМИН. Хабарһаа нааша сагай уларилай хэды таарамжагүй байбашье, аймагай ажахынуудай огородшод оролдосотой шударгыгаар хүдэлмэрилжэ, хартаабхын баян ургаса ургуулаа. Тиигээд лэ эдеэшэжэ эхилхэтэйнь сасуу, бүхы хүсэеэ элсүүлэн хартаабхаяа саг болзортонь, гээлтэ хоролтогүйгөөр малтажа абаһанайнгаа ашаар гүрэндэ огородой энэ эдеэ тушааха даабаря 117 процент бэелүүлжэ шадаа. Гол түлэб хартаабха ехээр таридаг «Победа», «Коммунизмын зам» колхозуудай огородшод эршэмтэйгээр ажаллажа, хараалагдаһан зорилгоёо нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэһэн тула энэ туйлаһан илалтамнай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэртэ бэлэг болуужаг гэжэ баяртайгаар мэдүүлнэ.

КАБАНСК. Жэл бүри ороohо тарянай тогтууритай баян ургаса ургуулдаг аймагай совхозуудай тарияашад түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ горитой амжалта туйлаба. Таряанайнгаа газар һайса элдүүрилжэ, уһалжа, үтэгжүүлһэнэйнь ашаар шэниисын ургаса хэзээ хэзээнэйхиһээ үдхөөр, үндэрөөр ургажа, жэгдэ эдеэшэһэн юм. Тиин механизаторнуудынь баян ургасаараа бахархан, таряа хураалгаяа эмхитэйгээр эхилжэ, гүрэндэ шэниисэ тушааха түсэбөө республика дотороо эгээл түрүүлэн 118 процент дүүргэһэн байна. Жэл бүхэндэ эрхимлэжэ гарадаг Кабанскын, Байгалай совхозой комбайнернууд таряа хураалгын үедэ жатка, комбайнуудаа һаадгүйгөөр хүдэлгэжэ, урда мэтэ ажалай омогорхомо жэшээ харууһан намтартай. Мүнөө эндэхи тарияашад һолоомо һүрилхэ, намарай паар хахалха хүдэлмэреэ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэр болотор сүм дүүргэхээр оролдоно.

ЗЭДЭ. Бүхы республика дотор бии байгаа хонидой 5-най нэгэ хубиие үсхэбэрилдэг энэ аймагай колхоз, совхозуудай хонишод һүүлэй жэлнүүдтэ ехэ илалта туйлажа амжана. Тиин хэрбээ 1968 ондо бүхыдөө 7 бригадада хонин бүриһөө хурьган абтаһан байбал, байгша ондо аяар 60 отарада иимэ амжалта туйлагдаа. Гэхэтэй хамта, хониной мяха, ноoһо абалга нилээд дээшэлээ. Эдэ үдэрнүүдтэ аймагай хонишод туйлаһан амжалтаяа улам батадхахаар зэһэжэ байнхай.

ПЕТРОПАВЛОВКА. (Телефоноор абтаба). Зэдын аймагай колхоз болон совхозуудай һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд ажалай ехэ амжалта туйлаба. Тэдэнэр байгша ондо гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө болзорһоонь 3 һараар урид дүүргэһэн тухайгаа баяр баясхалантайгаар мэдээсээ. Аймагай ажахынууд хамтадаа 68000 центнер һү гүрэндэ худалдаха түсэбтэй байбал, октябриин 1-нэй мэдээгээр 68430 центнер оруулһан байна.

Һү һаали дээшэлүүлхэ талаар дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эндэхи XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишад ехэ амжалта туйлаа. Тэдэнэр түсэбһөө гадуур 1672 центнер һү тушаагаад байна. Тиихэдэ Ленинэй нэрэмжэтэ, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозуудай, Борьёогой, «Октябрьский» совхозуудай һаалишад мүн лэ һайн дүн туйлаһан байна.

Гүрэндэ һү худалдалга үргэлжэлһөөр!

А. МОДОНОВ,
аймагай газетын хүдэлмэрилэгшэ.

…ЭЙ ТҮСЭБ — …ЗОРЬООНЬ …Д

ТАНИЛСАГТЫ: Хурамхаанай аймагай һахалиин совхозой мэдээжэ һаалишан, комсомол басаган Галина Доржиева. Тэрэ 19 үнеэдые даажа абанхай. Галя жэлэйнгээ уялга август һарада дүүргээд, мүнөө хойто жэлэй тоосоогоор ажаллажа байна. Мүнөө залуу һаалишан үнеэн бүриһөө 1850 гаран литр һү һаагаа.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ДААБАРЯ — 9 ҺАРА СОО

Хурамхаанай леспромхозой бага комплексно дүрбэн бригадын хүдэлмэришэд Агуухэ Октябриин революциин 54 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсожо, ажалай ехэ амжалта туйлаба. Тэдэнэр октябриин нэгэндэ — болзорһоонь гурбан һараар уридшалан жэл соо модо бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргэһэн тухайгаа элидхээ.

Республика соогоо суута гараһан Василий Петрович Парамоновой хүтэлбэрилдэг бага комплексно бригадын гэшүүд жэл соо 28 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ түсэбтэй байбал, октябриин нэгэндэ 35 мянгые бэлэдхэжэ, түсэбөө болзорһоонь урид үлүүлэн дүүргээ. Тиихэдэ Василий Степанович Шукинай бригадын хүдэлмэришэд 9 һара соо 32 мянган кубометр модо бэлэдхэжэ, мүн лэ жэлэйнгээ түсэб үлүүлээ.

Ибрагим Факитдинов, Анатолий Данилов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадануудай гэшүүд баһал ажалай ехэ амжалта туйлаһан байна.

В. ВИНОГРАДОВ,
«Хурамхаанай галнууд» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл

…нгээ малай үбэлжэлгэ …элдэжэ, ерэхэ жэлдэ …бүриһөө хурьга, ехэ ноoһо …тула «Коммунизм» колхо… …шод горитойхон оролдолго … Тиин эдэ үдэрнүүдтэ …хонишон Цыденжаб Рад… …даг отарада үбэлжэлгэ… …л түлэг дундаа. Энэ нү… …сагай дулаанда хони хурь… гадайнгаа байра, хашаа, хорёо шэнэдхэн заһабарилжа, үбһэ тэжээлээ, һолоомо зеленкоёо газаагаа зөөжэ байнхай.

— Саг хүлеэдэггүй бшуу. Хэхэ бүтээхэ ажалаа мүнөөнһөө эхилээгүй һаа, һүүлдэ дээрээ ортохогүй. Һайн бэлэдхэлтэйгээр үбэлжэлгээ угтахада, бэедэшье амар байдаг — гэжэ ахалагша хонишон Ц. Раднаев ярина.

К. ГАБАЕВ.

…ҮРЭНГЫН ОРООҺОН СЭБЭРЛЭГДЭНЭ

…хураажа байха зуураа, урэһэ хүрэнгэ сэбэрлэжэ, тарил… …арта хүргэхэ хүдэлмэри аймагай ажахынуудта түлэг дун… …а байна. Һүүлэй байдалаар ерэхэ жэлэй тарилгада хэрэг… …172 мянган центнер хүрэнгын 98.490 центнерынь сэбэр… …хаагдаад байна. Эдэ хүдэлмэри «Заганский», «Комму… …«Родина» колхозуудта һайнаар ябана.

…ээнь, «Родина» колхозойхид 15.000 центнер хүрэнгынгөө …нтнерынь сэбэрлэжэ, гүрэнэй лабораторидо һаяхан шал… …ь, шанарынь нэгэдэхи классай гэжэ элирүүлэгдээ. Эндэ …сэбэрлэлгын оньһон машинанууд үдэр һүнигүй үргэлжэ хү… … Гадна эндэхи ажахынуудта хэдэн мянгаад центнер һо… …дэлүүлагдажа, һүрилэг дөө.

Б. ЖАМБАЛОВ.

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай хамһабариин ажахын һаалишад һү һааха жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн тухайгаа һаяхан мэдээсэбэ. Тэдэнэр хамта дээрээ 3924 центнер һү һааха түсэбтэй һаа, октябриин 8-най байдалаар 3935 центнер абаһан байна.

Энэ ажахыда хүдэлмэридөө эрхим амжалта туйладаг һаалишад олон юм. Тэндэхи үнинэй һаалишадай нэгэн Тогоошо Цыденжапова жэлэй эхинһээ хойшо даажа абаһан үнеэн бүриһөө 2597 килограмм һү һаажа, ажахы дотороо эрхимлэбэ.

ЗОРИҺОНДОО ХҮРЭБЭ

Һаалишан Дари Доржонова үнеэнһээ 2515 килограмм һү абажа, хоёрдохи һуурида гараһан байна.

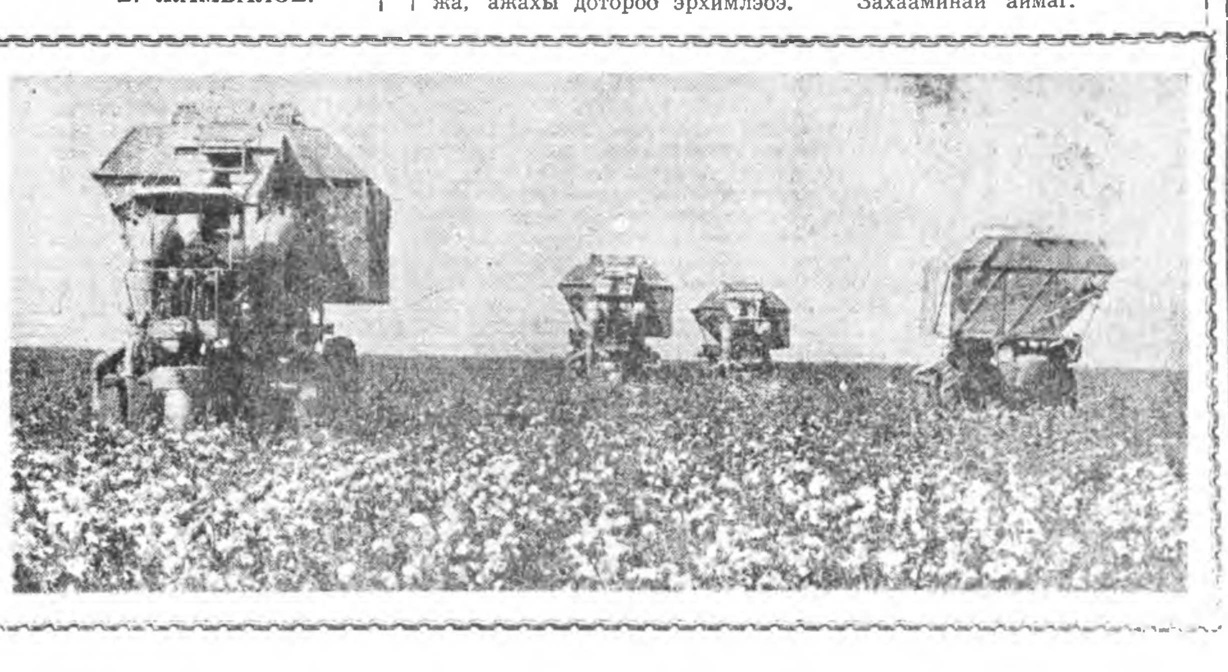
Хамһабариин ажахын һаалишад өөһэдынгөө арга боломжонуудые тооложо үзөөд, жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 800 центнер һү һааха шэнэ социалис уялга абаад, бүри эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

А. МОСКВИТИН.
Захааминай аймаг.

…байджанай ССР-эй …нууд. Хлопок гүрэндэ …аха түсэбөө болзор… …урид дүүргэбэ. Тэдэ …мянган тонно «сагаан … Эхэ орондоо үгэһэн … Гэхэ зуура, хлопок …лга үргэлжэлһөөр.

…РАГ ДЭЭРЭ: Саатлин… …йоной «Украина» кол… …плантанци дээрэ ма… … хлопок хураагдажа …

…СС-ай фотохронико.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

А. Н. КОСЫГИНАЙ АЛБАНАЙ ХЭРЭГЭЭР МАРОККОДО АЙЛШАЛАЛГА ДҮҮРЭБЭ

РАБАТ. (ТАСС-ай тусхай корр.) СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин Мароккын правительствын хүндэлэлдэ октябриин 10-да сайлалга хэбэ.

Мароккын талаһаа Премьер-Министр Мохаммед Карим Ламрани, министрнүүд, гүрэнэй бусад ажал ябуулагшад сайлалгада байба.

Совет талаһаа А. Н. Косыгинтай суг ябаһан хүнүүд, СССР-эй посольствын хүдэлмэрилэгшэд байгаа.

Суглараашадта хандажа А. Н. Косыгин үгэ хэлээ.

Харюугай үгэ Мароккын Премьер-Министр Мохаммед Карим Ламрани хэлэбэ.

Сайлалга хани ёһоной оршон байдалда үнгэрөө.

РАБАТ. (ТАСС-ай тусхай корр.). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин октябриин 10-да Эхэ ороноо бусаба.

Хүндэтэ совет айлшанаа үдэшэхын тула уг залгамжалагша принц Сиди Мохаммед, принц Мулай Абдаллах гэгшэд тогтоһон ордондонь ерээд, хамтадаа аэропорт ошоо.

Советскэ Союзай, Мароккын гүрэнүүдэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн Рабат-Сале аэропортдо А. Н. Косыгиниие үдэшэхэеэ Премьер-Министр Мохаммед Карим Ламрани, министрнүүд, бусад тушаалта нюурнууд ерэһэн байна.

СССР-һээ Мароккодо байдаг элшэн сайд Л. Ф. Паламарчук, харин гүрэнүүдэй дипломадууд үдэшэгшэдэй дунда бии.

Ниидэлгын поли дээрэ хүндэлэлэй харуул жагсаагдаа. Советскэ Союзай Мароккын гүрэнэй гимннүүд гүйсэдхэгдөө.

Үдэшэлгын ёһололой һүүлээр Мароккын гүрэнэй ажал ябуулагшад А. Н. Косыгинда, тэрээнтэй суг ябаһан хүнүүдтэ зол жаргалтай ябажа нютагаа хүрэхыень хүсөө.

А. Н. КОСЫГИН МОСКВАГАА БУСАЖА ЕРЭБЭ

Мароккын король Хасан II гэгшын уряалаар албанай хэрэгээр Мароккодо байһан СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин октябриин 11-дэ Рабадһаа Москвагаа бусажа ерэбэ. Тэрээнтэй хамта Литовско ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ И. А. Манюшис, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшын орлогшо М. Н. Мисник, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо С. П. Козырев, СССР-эй Гадаадын худалдаа наймаанай министрэй нэгэдэхи орлогшо М. Р. Кузьмин, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи гадаадын экономическа холбооной талаар Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо И. В. Архипов гэгшэд ерэлсээ.

Нүхэр А. Н. Косыгиниие Внуковска аэродром дээрэ нүхэд В. В. Гришин, Д. С. Полянский, Ю. В. Андропов, М. С. Соломенцев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор Н. К. Байбаков, В. Э. Дымшиц, М. Т. Ефремов, В. А. Кириллин, М. А. Лесечко, Л. В. Смирнов, Н. А. Тихонов, СССР-эй министрнүүд А. А. Громыко, А. А. Гречко, Б. П. Бугаев, Н. С. Патоличев, Н. А. Щелоков, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хэрэгүүдые эрхилэгшэ М. С. Смиртюков, Моссоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. Ф. Промыслов гэгшэд угтаа.

СССР-тэ АНДР-эй хэрэгүүдые саг зуура эрхилхэ этигэмжэтэн А. А. Шитур, мүн СССР-тэ Мароккын хэрэгүүдые саг зуура эрхилхэ этигэмжэтэн Мохамед Бен Бузид гэгшэд угтагшадай дунда байлсаа.

СОВЕТ ПАРТИЙНО-ПРАВИТЕЛЬСТВЕННА ДЕЛЕГАЦИ МОСКВА БУСАБА

Вьетнамай Ажалшадай партиин Центральна Комитедэй уряалаар, хани ёһоор айлшалжа ошоһон КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный түрүүтэй совет партийно-правительственна делегаци октябриин 9-дэ Ханойһоо Москвадаа бусажа ерээ.

Тус делегациие нүхэд Л. И. Брежнев, В. В. Гришин, М. А. Суслов, Ю. В. Андропов, М. С. Соломенцев, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшонор М. А. Яснов, А. П. Ляшко, СССР-эй Верховно Соведэй Палатануудай түрүүлэгшэнэр А. П. Шитиков, Я. С. Насреддинова, СССР-эй министрнүүд Б. П. Бугаев, А. А. Гречко, А. А. Громыко, Н. С. Патоличев, Н. А. Щелоков, КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагша К. В. Русаков болон бусад тушаалтад Внуковска аэродром дээрэ угтаа.

ДРВ-гэй хэрэгүүдые СССР-тэ саг зуура даажа байһан этигэмжэтэ Ву Тоан, элшэн сайдууд: Индиһээ СССР-тэ байдаг — К. Ш. Шелванкар, Бирманскэ Союзһаа СССР-тэ байдаг — Такин Чжо Тун. Урда Вьетнамай Республикаһаа СССР-тэ байдаг — Данг Куанг Минь гэгшэд угтагшадай дунда байлсаа.

(ТАСС).

«ЛУНОХОД-1» ГЭЖЭ АВТОМАТ АППАРАДАЙ ОЛОН ҺАРЫН ХҮДЭЛМЭРИ ДҮҮРЭБЭ

ТАСС-ай мэдээсэл

«Луноход-1» гэжэ Һара дээгүүр өөрөө ябадаг, дэлхэй дээрэхи түрүүшын автомат аппарадай туһаламжаар хэгдэһэн научна, научно-техническэ шэнжэлэлгэнүүдэй программа 1971 оной октябриин 4-дэ дүүргээ. 1970 оной ноябриин 17-до Бороото далайда «Луноход-1» гэжэ научна автомат лабораториин эхилһэн амжалтата хүдэлмэринь арба һара хахад соо үргэлжэлбэ.

Һарын нюруу дээрэхи замбуулинай хиигүй, радиацитай, температурын ехээр хубилдаг ба орёо рельефтэй замаар энэ хугасаа соо дабшахадаа, өөрөө ябадаг аппарадай бүхы түхеэрэлгэнүүд ба шэнжэлгэ хэдэг приборнууд һаадгүй һайнаар хүдэлжэ, Һарые замбуулинай дайдые шэнжэлхэ гол, мүн нэмэлтэ программануудай, тэрэшэлэн инженерно-конструкторска туршалгануудай программын дүүргэлтэ хангаа.

Өөрөө ябадаг автомат аппарат эдэ шэнжэлгэнүүд ба туршалгануудые хэхэдээ, 10.540 метр зайе гаталһан байна. Энэнь һарын 80 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай нюрууе тодорхойгоор шэнжэлхэ арга олгоо. Энэнэй тулада телевизионно түхеэрэлгэнүүдэй туһаламжаар һарын нюруу талын 200 гаран панорама ба 20 мянга гаран зурагууд аппарат дээрэ абтаа. Луноходой дабшаһан замдахи 500 гаран участогай хүрьһэнэй дээдэ талын физико-механическа шэнжэ шанар, мүн 25 участогай хүрьһэнэй химическэ бүридэл шэнжэлэгдээ.

Һарын хүрьһэнэй дээдэ талын телевизионно зурагуудые буулгалгын дүнгүүдые хамтааран шэнжэлгэ, телеметрическэ мэдээсэлнүүд, физико-механическа шэнжэнүүдыень, химическэ бүридэлыень тодорхойлго «Луноход-1» аппарадай хүдэлһэн районДохи Һарын нюур талын топографическа, морфологическа онсо шэнжэнүүдые тоо хэмжээнэйнь талаар тодорхойлхо арга олгоо. Автомат аппарадай олон һарын турша соо хүдэлһэнэй үндэһөөр, Һара дээрэхи замбуулинай рентгеновскэ элшые удаан саг соо, удаа дараалан хэмжэн тодорхойлхо, радиациень шэнжэлхэ арга олдоһон байна.

«Луноход-1» гэжэ аппарадай таһалгаряагүй, удаан саг соо хэһэн научно-техническэ шэнжэлгэнүүд өөрөө ябаха аппарадые ухаалан бүтээхэ үеын инженернэ шиидхэбэринүүдэй зүб байһые, конструкциин оньһонуудай, аппарат дээрэхи түхеэрэлгэнүүдэй, научна аппаратурын ба Газар дээрэһээ залан хүтэлхэ, адаглаха хэрэгсэлнүүдэй тоти мэргэн, бүхэ бэхи байһые харуулаа. Эдэ шэнжэлгэнүүд анха түрүүн хэрэглэгдэһэн, холоһоо залан хүтэлхэ түхеэрэлгын гол гуримуудые, өөрөө ябаха аппарадай һара дээгүүр дабшалгын онол арганнуудые шалгаха арга олгоо.

«Луноход-1» гэжэ аппарадай научна, научно-техническэ шэнжэлгэнүүдэй программын амжалтатай гүйсэдхэлынь замбуулинай алас холын харилсаа бэелүүлхэ, командо-тодорхойлгын нэгэдхэмэл центрэй олон һарын тодо һонор хүдэлмэреэр хангагдаа. Халуун элшэ гаргадаг изотопно нөөсэнь барагдаад, 1971 оной сентябриин 15-һаа 30 хүрэтэрхи үе соо үргэлжэлһэн һара дээрэхи 11-дэхи һүниин туршада аппарат доторхи температура бага болохо, өөрөө ябаха «Луноход-1» гэжэ аппарат таһалгаряагүй хүдэлхэеэ болёо.

«Луноход-1» гэжэ аппарат Һара дээрэхи үнгэрэгшэ үдэрэй һүүл багта горизонтальна талмай дээрэ байлгагдаад, Газар тээшэ шэглүүлэн тодхогдоһон, гэрэл тудхаан дамжуулагша француз түхеэрэлгэ Газар дэлхэйтэй олон жэл соо лазерьна харилсаа хангаха байха. «Луноход-1» гэжэ совет автомат аппарадай туһаламжаар абтаһан угаа һонин, үргэн ехэ научна мэдээсэлнүүд Һара, Наран ба замбуулинай дайда тухай мэдээнүүдые бүри олоор абаха ябадалда туһа хүргэхэнь лабтай.

АДУУҺА МАЛДАА БАРДАМ ХҮРЭХЭ ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭХЭ

СССР-эй ЦСУ-гай мэдээнүүдэй ёһоор, октябриин 4-дэ орон дотор 55315 мянган тонно үбһэн (түсэбэй 80 процент), 21 миллион тонно шахуу сенаж, 1335 мянган тонно үбһэнэй витаминна гурил (түсэбэй 130 процент), 74537 мянган тонно һолоомо, мидиинэ ба колос (түсэбэй 72 процент), 130711 мянган тонно силос (түсэбэй 58 процент) бэлэдхэгдээд байба.

Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхиһөө бүхы дээрээ ехэ хэмжээтэй тэжээлэй бэлэдхэгдэбэшье, зарим ажахынууд ниитынгээ малые элдэб тэжээлээр үшөөл хүсэд хангаадүй байһаар.

Ороной олохон районуудта һолоомо суглуулха, таримал ногоо, кукуруза, наран сэсэг, свёклын, корнеплодуудай эшэ хурааха мэтээр тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдэжэ байна.

(ТАСС).

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИ БЭЕЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

ХҮДӨӨГЭЙ БАРИЛГА ХЭР ЯБАНАБ?

Ойрын жэлнүүдтэ хүдөөгэй һуурин, тосхонуудые болбосон гоё, хото городуудай түхэлтэй болгохо, тэндэ үйлэдбэриин болон хүн зоной ажаһуудалай, соёл гэгээрэлэй барилгануудые бүри олоор бодхоохо тухай КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүд соо онсолон заагданхай. Гансахан шэнэ табан жэлдэ манай ороной хүдөө ажахын элдэб барилга, хэрэгсэлдэ зорюулан 82,2 миллиард түхэриг мүнгэ зөөри һомологдохо байна бшуу.

һаяшаг КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет тусхай тогтоол абажа, хүдөө ажахыдахи элдэб барилгын проектнүүдые һайнаар табиха, хүдөөгэй барилгын организацинуудай үйлэдбэриин баазые бэхижүүлхэ, капитальна барилгада һомологдоһон мүнгэ зөөрие ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэдэг болохо тушаа гол анхарал хандуулаа.

Хүдөө ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ, хүн зоной ажабайдалые улам түбхинэмэ һайн, болбосон культурна болгохын түлөө парти, правительствымнай саг үргэлжэ халуун анхарал хандуулдагынь энээн дээрэһээ үшөө дахин элитээр харагдана. Энэ анхарал оролдолгынь гэршэ жэшээе манай Хориин аймагай ажалшад өөһэдынгөө үдэр бүриин ажабайдал дээрэһээ тобойсо хаража байна бшуу. Юһэдэхи табан жэлэй гансахан түрүүшын жэлдэ Хориин аймагай ажахынуудта үйлэдбэриин барилга хэхэ, мүн хүн зоной һууха гэр байра болон соёл гэгээрэлэй барилганuудые бодхоохо, элдэб оньһон техникэ худалдажа абахын тула хамта 3738,9 мянган түхэригэй мүнгэ зөөри һомологдонхой.

Эды ехэ мүнгэ зөөрие зүбөөр, ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэн, бүхы барилгануудаа түргэнөөр, һайн шанартайгаар, бүхөөр, үни удаан бата бэхи байхаар бариха гээшэ хүдөөгэй барилгашадай дайшалхы зорилго болоно.

Хэнэйшье мэдэһээр, ямаршье барилгые түргэнөөр, ашаг үрэтэйгөөр бүтээхын тула нэн түрүүн проектнэ документациинь нарииаар сахижа, барилгада табигдаһан мүнгэ зөөриин түхэриг бүхэниие зүбөөр гаргашалха, саг болзорыень алдангүй ашаглалгада оруулха хэрэгтэй. Эгээл тиимэһээ 1971 оной капитальна һомололгодо табигдаһан мүнгэ зөөриин хүсөөр аймагай ажахынуудта, эмхи зургаануудта хэгдэжэ байһан барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэр һайнаар ябуулагданаб, проект, сметээр хараалагдаһан юумэнь хэр зүбөөр сахигданаб гэжэ Гүрэнэй банкын манай отделени тээсгэн шалгажа үзөө һэн.

Шалгалтын дүн дээрэһээ харахада, олонхи барилгашад ажалдаа үнэн зүрхэнһөө оролдожо, барилга түхеэрэлгэнүүдээ түргэнөөр, һайн шанартайгаар, бүхөөр баридаг болоо гэжэ ойлгохоор. Жэшээлбэл, Анаагай совхоз (директорынь Г. Н. Бородин, прораб-барилгашаниинь Ф. П. Плешков) энэ жэлдэ ажахынгаа бүхы барилгые өөһэдынгөө хүсөөр хэнэ. Совхоздо бүхыдөө 53 хүдэлмэришэдтэй (тэдэнэй 40 хүниинь совхозой өөһэдынь зон) барилгашадай 13 звено, бригада эмхидхэгдэнхэй. Жэлэй түрүүшын үдэрһөө барилгынгаа бүхы хүдэлмэриие бүтээсэ ехэтэйгээр хэһэнэй ашаар совхоз байгша ондо капитальна барилгада гэжэ һомологдоһон 394,3 мянган түхэриг мүнгэеэ гүйсэд хэрэглэжэ шадаа. Совхозой бэрхэ барилгашад Василий Цыренжапов, Даша-Дондок Жанаев, Александр Серебрюхов, Гончик Дашиев гэгшэдэй бригаданууд түсэб, даабаряа 120—130 процент дүүргэдэг.

Тиигэбэшье зарим ажахынуудта гүрэнэй мүнгэ зөөреэр барилга хэхэ хуули ёһые хазагайруулдаг, барилгын хүдэлмэриин техническэ норматив, тоосоо, бүридхэлэй эрилтые дүүргэдэггүй баримта үшөөл олон ушарна. Ямаршье барилга хэхынгээ урда тээ тэрэниие хайшан гэжэ барая һаа ашаг үрэтэй байхаб, удаан саг соо хэрэглэгдэхэб, хэзээ ашаглалгада оруулагдажа, ямар болзор соо гаргашаяа харюулхаб гэжэ түрүүн хуу тоолодог, проектно-сметнэ документаци табидаг гээшэ ааб даа. Энэмнай барилгашадай ажалдаа хүтэлбэри болгохо, урдаа хараха программань байна ха юм. Энээниие хазагайруулжа огто болохогүй.

Гэхэтэй хамта, зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, прорабууд өөһэдөө зоргоороо боложо, «алмалта арьбалалта хэхэмнай гээшэ» гээд, гүрэнһөө табигдаһан мүнгэ зөөреэр нэгэ һайн типовой барилга хэхын орондо, тэрэнэйнгээ хажуугаар ямаршье проектно-сметнэ саарһагүйгөөр элдэб жэжэ барилга хэжэ ородог. Энээнһээнь боложо, тэрэ гол барилгань хаһа сагтаа бүтээгдэнгүй удаан хэбтэнэ, мүнгэ зөөринь хүсэд зүбөөр ашаглагдангүй һалана, үригдэнэ. Мүн түсэбэйнгөө ёһоор хонидой типовой байра барихын орондо, өөһэдөө мэдээд, ороoһоной склад гү, али тугалай байра барижа ородог ушар бии.

Тэрэшэлэн ямар нэгэ барилгые модоор хэхэ гэжэ проект соонь сэхэ бэшэгдэнхэй байбашье һаань, ажалай түлөөһэндэ мүнгэ ехээр абахын хойноһоо ороод, хүлһөөр хүдэлдэг барилгашадынь хонидой, үхэрэй хашаа гү, али ороoһоной склад, бусад барилгануудые имагтал шулуу, бетоноор бодхоохые оролдодог. Энээнһээ боложо, барилгын документаци хазагайруулагдана, ажалай түлөөһэндэ мүнгэ зөөри хэмһээ үлүү гаргашалагдана. Имэрхүү баримтанууд Хориин, Үдын, Дээдэ-Тайлсын совхозуудта үзэгдэнэ.

Хэрбээ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй аймагайнгаа хүдөө ажахын управлениинхидтэй хамта байра дээрэнь хуу хаража, колхоз, совхоз бүхэндэ нэн түрүүн ямар барилга хээ һаа эгээн шухалаб гэжэ тодорхойлоод, тэрээндээ хуулита ёһоор хэрэгтэй документаци урид бэлдүүлээ һаань, имэрхүү алдуу дутагдал гарахагүй һэн. Капитальна барилгада зорюулан Гүрэнэй банкһаа мүнгэ табихаданьшье хүнгэн байха бэлэй.

Аймагай совхозуудта бүтээгдэжэ эхилһэн аад, дүүргэгдээгүй элдэб барилганууд олон. Тэдээн бүхэндэ мүнгэ зөөринь тараагдашанхай. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, барилга дээрэхи хүдэлмэриин өмхидхэл һула байна, хэрэгтэй хирпиисэ, хадааһан, шэрэ гэхэ мэтэ ходо дутана, хаһа сагтаа асаргаданагүй. Али нэгэн барилгаяа дүүргээгүй аад, тэндэ хүдэлһэн зондоо салин хүлһэ үгэхэ болоходоо зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд мүнгэн сангай, тоосооной журам гуримые зорюута хазагайруулна. Гүрэнэй банкһаа яажашье һаань мүнгэ абахын тула тэдэнэр барилгамнай ашаглалгада оруулагдаа гэжэ хуурмаг документ бэшээд ерэдэг. Тиигээд мүнгыень абаһаар лэ тэрэ барилгынгаа дутуу дундые хэрэгсээнгүй орхижорхидог. Тиигэжэ дүүргэгдээгүй барилгын түлөө «Георгиевский» совхоз 9166 түхэриг, Хүрбын лесхоз — 6749 түхэриг мүнгэ Гүрэнэй банкһаа абаа. Баһал имэрхүү байдал Дээдэ-Тайлсын, Хүрбын совхозуудта үзэгдэнэ.

Энэ хуули буса хуурмаг ябадалһаань боложо, үйлэдбэриин, ажаһуудалай барилганууд ехэ дутагдалтайгаар ашаглалгада оруулагдана, шанарынь муу байна. Энээнһээ боложо, нилээд ехэ мүнгэ зөөри хии талаар хосорно, хомхой хобдогуудай хармаанда орожо һалана гээшэ.

Буруу, хашарагуудые һайнаар түлжүүлхэ, шахан таргалуулха талаар аймаг доторнай байгша ондо шэнэ үүсхэл гаргагдаа. Энэ зорилгоор үнгэрэгшэ зунай эхеэр аймагай совхозуудта тугалнуудые байлгаха зунай байра, тээлнигүүд олон баригдаа һэн. Тэдэниие ажахынуудай барилгашад лэ өөһэдынгөө хүсөөр баряа. Теэд тэдэ барилгануудта хэрэгтэй мүнгэ Гүрэнэй банкһаа абаха болоходоо, олонхи ажахынууд ямаршье проектно-сметнэ документацигүй байшоо бшуу. Иигээд ерэхэдээ, ямар нэгэн барилга хэхын урда совхозуудай мэргэжэлтэд, экономистнуудай гартаа карандаш барижа, энэмнай хэды шэнээн гаргашатай байхаб, барилгашадта ямар хэмжээнэй түлөөһэн үгтэхэб гэжэ тооложо үзэдэггүй дээрэһээнь иимэ байдал тохёолдоно. Энээнһээ боложо, барилгашадынь хэһэн хүдэлмэриингөө түлөө салин хүлһөө хаһа сагтань абаха аргагүй болоно бшуу. Хэрбээ барилгынгаа документаци түрүүн табяад, энээндэ хэрэгтэй мүнгэ зөөри хаанаһаа абахаб гэжэ хуу тодорхойлоод, барилгаяа эхилдэг байгаа һаань, хүдэлмэришэдынь салин хүлһөө һаадгүй абаха, ажахын финансова байдалдашье бэрхэшээл тохёолдохогүй һэн.

Колхоз, совхозуудтахи үйлэдбэриин, ажаһуудалай, соёлой барилгануудые һаадгүйгөөр бүтээхын тула аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлени, «Сельхозтехникын» аймагай отделени болон хангалгын бусад эмхинүүдшье баһал ехэ хүдэлмэри хэхэ, оролдохо зэргэтэй. Зарим ушарта аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин гэмээр барилгын проектно-сметнэ документаци зохёохо, бэшэхэ, заһабари оруулха, шэнээр табиха хэрэг ехээр удааруулагдадаг, барилгын хэрэгсэлшье хаһа сагтаа асарагдадаггүй. Элэ бүгэдэ барилгын хүдэлмэриие баһал гэдэргэ татана ха юм.

Бии байһан дутагдалнуудаа түргэн усадхажа, хүдөөдэхи барилгын хүдэлмэриие мүноо сагай эрилтэдэ хүрэмөөр эмхидхэхэ саг ерээ.

Ц. ЦЫДЫПОВ,
СССР-эй Гүрэнэй банкын Хориин отделениие эрхилэгшэ.

КПСС-эй РАЙКОМДО

МЭРГЭЖЭЛТЭ БҮХЭ ХҮМҮҮЖҮҮЛЭГШЭ

Партиин Мухар-Шэбэрэй райкомой ээлжээтэ пленум боложо, «Социалис мүрысөө эмхидхэлгые улам һайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол зүбшэн хэлсэбэ. Партиин райкомой секретарь Ф. И. Унагаев элидхэл хээ.

Мүнөө үеын научно-техническэ революциин эрхэ байдалда социалис мүрысөөн шэнэ шатада оробо. Тиимэһээ партийна, комсомолой, профсоюзай организацинуудта үйлэдбэриин коллектив, хүн бүхэнэй ажалдаа коммунис ёһоор хандахын түлөө хүдэлөөе, мүрысөө эмхидхэлгые шэнэдхэн һайжаруулха энэ хэрэгтэ шэнэ, түрүү онол арга хэрэглэхэ эрилтэ табигдана гээд элидхэлшэ, үгэ хэлэгшэд онсолон тэмдэглэбэ.

Юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ, Агуухэ Октябриин 54-дэхи ойн баярай үдэртэ ажалай эрхим бэлэг бариха гэһэн мүрысөөн аймагай таряашад, механизаторнууд болон малшадай дунда улам эршэдэнэ. Аймагай колхоз, совхозуудай малшад, таряашад хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэртэ ажалдаа зарим тэды амжалтатайгаар ерэбэ. Гүрэндэ һү, мяха, үндэгэ худалдаха гурбан кварталай түсэб аймаг дотор үлүүлэн дүүргэгдээ. Шэнэ табан жэлэй түрүүшын намарай ургасын дээжэ—алтан шаргал шэниисэ гүрэнэй амбаарта тушаалга аймаг дотор үдэр бүри улам эршэдэнэ. һүүлэй байдалаар таряа тушаан абадаг пунктнуудта 150 мянга гаран центнер Түгнык орооһон тушаагдаад байна. 200 мянган центнер ороохо худалдаха социалис уялга ойрын үдэрнүүдтэ бэелүүлэгдэхээр хүлеэгдэнэ. Гүрэндэ мал ажалай продукци худалдаха талаар Ленинэй нэрэмжэтэ, «Искра», «Коммунизм» колхозууд, «Забайкалец» совхоз эрхимлэжэ ябана. Социалис мүрысөөнэй эмхидхэхы, зоригжуулхы хүсэнэй ашаар ажалай эдэ амжалтанууд туйлагдаа.

Гэхэтэй хамта, социалис мүрысөө эмхидхэлгэ, хүтэлбэрилгэдэ горитой дутагдалнууд бии байһаар. Мүрысөөнэй дүнгүүд саг соогоо согсологдожо, олоной үзэмжэдэ табигданагүй. Олонхи ушарта тоо бүридхэгшэд мүрысөөнэй дүн конторододоо һуужа гаргаад, бригадирта үгэдэг заншалтай гээд пленум дээрэ шүүмжэлэл гараа. Хаа хаанагүй, ажахы бүхэндэ шахуу, промышленна предприятинуудта Хүндэлэлэй самбарнууд шэнэлэгдэнэгүй, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй фото-зурагууд тэндэ үлгэгдэдэггүй. Ханын газетэ, «Сахилгаан» хуудаһанууд саг соогоо гаргагдадаггүй, ажалай түрүүшүүлтэй уулзалгын, тэдэниие хүндэлэлгэдэ зорюулагдаһан үдэшэнүүд соёлой гуламтануудта үнгэргэгдэхэеэ болишонхой гээд шүүмжэлэгдэбэ. «Заганский» колхоз, «Забайкалец» совхозой түбүүдтэ Хүндэлэлэй гоё самбарнууд бии. Теэд тэдэнь саг соогоо шэмэглэгдэнэгүй. Жэшээнь, аймпотребсоюзай газаа байдаг Хүндэлэлэй самбарта үнгэрэгшэ жэлэй ноябрьда үлгэһэн түрүүшүүлэй фото-зурагууд байдаг. Мүнөө тэдэнэй зариманиинь ажалһаа үни хада гараһан, худалдаа наймаанай түрүүшүүлэй зэргэдэ тоологдохоёо болиһон хүнүүд.

Ажахы бүхэндэ түрүү бригада, фермэнүүд, ажалдаа коммунис ёһоор хандадаг хүнүүд яһала олон. Тиин тэдэнэй баян дүршэл, онол шадабари бүгэдын баялиг болгогдоногүй. Энэ талаар хүдөө ажахын мэргэжэлтэд ёһотойл шэнэ юумэ үүсхэгшэд, нэбтэрүүлэгшэд байха зэргэтэй аад, «намһаа саагуур, наранһаа наагуур» гэһэншүүгээр хара амяа хараад ябадаг болошонхой гээд пленум дээрэ шүүмжэлэл хэгдээ.

Пленум дээрэ эгээн түрүүлэн үгэ хэлэхэдээ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь А. П. Калашников иигэжэ шүүмжэлбэ: Манай һаалишад уялга абахадаа—тугал абаха, һү ехээр һааха гэһэн хоёр зорилго урдаа табидаг. Өөһэдынгөө һайндэр хүрэтэр гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ даабари дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэй. Ажахын мэргэжэлтэд малшадай уялга абалгада, тэрэнэй дүн гаргалгада, коллективэй дунда эмхидхэлэй болон ойлгуулалмжын хүдэлмэри ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаададаггүй.

Социалис мүрысөө эмхидхэлгэдэ профсоюзай, комсомолой организацинууд мүртэйгөөр хабааданагүй гээд пленум дээрэ хэлсэгдээ.

Үйлэдбэриин түрүү
риальна болон морал
машуулгын гурим сах
жээл бэлэдхэлгын, тар
гү, али хабарай халуун
үедэ нэгэ хэдэн хоног со
гаргашадта 3—5 түх
ёһо заншалые огто
дурадхал хэгдээ.

Пленумдэ хабаадаг
халые нэгэн һаналта
Гадна ерэхэ жэлэй с
абахадаа, ажахын һа
түсэхай болзор байгуул
шээнь, хонишод август
ханизаторнууд болон т
тябрь, ноябрь һарануу
болон бусад хүдэлмэри
кабрь һарада.

«Социалис мүрысөө
саашадань улам һайжару
партиин ЦК-гай тогтоо
дай дунда үргэнөөр зүб
эмхидхэхэ гээд пленум
сэгдээ.

Гадна аймаг дотор
архилалгые эрид һайжар
асуудал пленум дээрэ
Тиихэдээ хонин ажалда
100 коммунистнар, 100
шуудые эльгээхэ гэжэ

Б. ЖАМ

Табан жэлэй түсэбые— бөлзорһоонь урид

АЖАЛАЙ АМЖАЛТА—ОРОЛДОСОҺ

— Штамповочно участогай хүдэлмэришэд жэлэй эхинһээ эдэбхи ехэтэйгээр хүдэлнэ. Эдэнэр хододоо даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ, бүхы продукцияа эрхим шанартайгаар техническэ хиналтын таһагта тушаана,—гэжэ түмэр хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг Кировэй нэрэмжэтэ заводой нэгэдэхи цехэй начальник Борис Александрович Шипунов хэлэнэ.

Нэгэдэхи цех соо ороходомнай машинын тоһоной, шарын, үнөө юунэйшьеб даа үнэр хангалтана. Хүсэтэ станогуудай хүдэлхэдэ газар дорьбохо юм. Хабтагай түмэрөөр бүтээгдэһэн кастрюли, домбо, аяга гэхэ мэтын амһартанууд дээрэ үдын наран гэрэл туяагаа адхан байжа наадана.

— Эдэ амһартанууд эндэһээ шаажан гүйлгэдэг участогта эльгээгдэхэ юм,—гэжэ Борис Александрович бидэндэ ойлгуулна. Тиигэжэ хэлэхэдэнь, үнгын сэсэгүүдээр шэмэглэгдэһэн тоогүй олон амһартанууд нюдэнэйм урда харагдахадал гэнэ. Энэ заводто бүтээгдэһэн амһартануудые хаанашье харахат, айл бүхэндэ олохот. Хүн бүхэн тэрэниие хэрэглэдэг байна бшуу. Ажалшадай эрилтэ хүсэдөөр хангахын тула тус заводой коллектив шэнэ табан жэл соо бүри ехэ продукци бүтээн гаргаха болоно. Тиимэһээл Кировэй нэрэмжэтэ заводой коллектив байгша оной эхинһээ яһала эдэбхитэйгээр хүдэлжэ байна. Үдэр хоногой ошохо тума түрүүшүүлэй тоо эндэ олошорно.

Тус заводто хорёод жэл ажаллаһан штамповщица Александра Дворникова халаан бүриингөө даабари 25—30 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ. Тэрэ 100—125 тонно хүсэтэй прессүүд дээрэ хүдэлжэ, хододоо һайн шанартай продукци бүтээн гаргана. Тэрээнтэй суг хүдэлдэг комсомолка Анна Крылова аха нүхэрһөө жэшээ абаха гэжэ оролдоно. Тэрэ халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ, хүдэлмэришэ нүхэдэйнгөө магтаалда хүртэнэ. Нүхэдэй магтаалда хүртэхэ гээшэмнай ямаршье шагналһаа үнэтэй байдаг даа. Анна Крылова туйлаһанаараа һанаагаа заһаад ябадаг бэшэ. һайн шанартай продукци улам ехээр бүтээн гаргахын тула бүхы оролдолго шадабаряа ажалдаа зорюулдаг.

Дунда зэргын нюргатай, саб гэмэ шанга бэетэй басаганай хүдэлжэ байхыень харахада урмашахаар даа. Тэрэ мүнөө кружкануудые штамподан гаргажа байба.

— Халаан соо 500 хэһэг кружка гаргаха даабари абадагби. Тэрэнээ 600—650-да хүргэнэб,—гэжэ комсомолка Анна Крылова хөөрэхэ юм. Тэрэ дүрбэн ондоо мэргэжэл шудалһан. Аннада коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоһон байна.

Байгша оной юһэ һарын дүн хараад үзэхэдэ, эдэнэр урдаа табиһан зорилгоёо бэелүүлжэ байһан хэбэртэй. Сентябрь һарын даабариһаа гадуур 12 тонно продукци бүтээн гаргаһан, ажалай бүтээсые 5 процентээр дээшэлүүлһэн байна. Нэгэдэхи цехэй хүдэлмэришэд окт
соо бүри эршэмтэйгээр
Агуухэ Октябриин 54-
ойе ажалай амжалтану
гэжэ шиидэнхэй.

Коммунис ажалай уд
рэ зэргэдэ хүртэһэн бэри
щигууд А. Я. Дворн
Крылова, Н. И. Автай
оньһон түхеэрэлгэнүүд
ехэтэйгээр ашаглажа, һай
тай продукци ехээр бүтээ
Эдэнһээ жэшээ абаһан
дэлмэришэд габшагай
дэлнэд.

Үнгэрһэн жэл соо Киров
жэтэ заводой штампын
нэдхэгдэжэ, түмэр хэрш
хүсэтэ пресс-станогууд эн
доһон юм. Эдэ станогууд
лалгада оронхой.

— Заводой цехүүд
станогуудай тодхогдожо
һайшаалтай. Шэнэ техни
бидэнэр бүри ехэ продук
гаргаха аргатайбди. Энэ
гэрһэн жэлэйхиһээ 150
продукци бүтээн гаргаа
абанхайбди,—гэжэ нэгэд
начальник Борис Алек
Шипунов хэлэнэ.

Станогуудай нэрэ
шье замханагүй. Хабтагай
тэ даран, элдэб зүйлэй ам
дые бүтээжэл байна. Тэдэн
мэглэн гоёожо шэрдээд,
эльгээхэ. һайн шанартай,
амһартатай болоһон
заводой хүдэлмэришэд
хүргэн байхал даа.

К. ЖАМ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эрхи
штамповщигууд А. Я. Дв
А. М. Крылова.

Е. ЗАХАРОВАЙ

ХЭБЛЭЛЭЙ ТЕМЭДЭ

СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨ ҮРГЭНӨӨР ХАРУУЛХА

КПСС-эй XXIV съезд манай партиин, совет арадай ажабайдалда гайхамшаг түүхэтэ ушар болоно. Тиимэһээ энэ съездын баталһан манай обществын экономикын болон социально-политическэ хүгжэлтын программа хадаа ажалшадай эдэбхи үүсхэл, зориг эрмэлзэл улам бадаруулһан байна. Арадай ажахын бүхы һалбаринуудай хүдэлмэрилэгшэд съездын урда тээхи социалис мүрысөөндэ туйлаһан дүй дүршэлдөө түшэглэн, шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө эрид шууд тэмсэжэ байна. Иимэ үедэ үзэл сурталай хүдэлмэри улам дэлгэрүүлхэ, съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхэ тэмсэлдэ ажалшадые үргэнөөр элсүүлхэ хэрэгтэ манай хэблэл шиидхэхы үүргэ дүүргэхэ ёһотой. Мүнөө ажалшан зоной эдэбхи үүсхэлэй эршэдэжэ, тэдэнэй социалис мүрысөөндэ үргэнөөр хабаадажа байһан тухай бэшэдэггүй нэгэшье газетэ манда олдохогүй байха. Энэншье ойлгосотой. Социалис мүрысөө эмхидхэхэ асуудал хадаа Ленин багшын зааһан һургаал шуу. Тэрэниинь бэелүүлхын түлөө КПСС хододоо анхаралаа табижа байдаг гээшэ. КПСС-эй ЦК-гай абаһан «Социалис мүрысөө саашадаа һайнаар эмхидхэхэ тухай» тогтоол тэрэ анхаралыень гэршэлһэн жэшээ болоно.

Социалис мүрысөө эмхидхэхэ, тэрэнэй ябасые харуулха талада манай совет хэблэлэй үмэнэ ехэ зорилгонууд табигдана. «...Ажалай баатарнууд тухайда, үйлэдбэриин түрүүшүүл болон новаторнууд тухай тодоор, һонирхолтойгоор, уран хурсаар хөөрэхэ, үүсхэл эдэбхиин удха шанарые гүн гүнзэгыгөөр дэлбэлэн харуулха, бодото байдал дээрэһээ тодорһон шэнэ үүсхэлнүүдые дэмжэн дэлгэрүүлхэ, ажалай түрүү онол аргануудай удха дэлбэлхэ, мүрысөөнэй социальна, экономическа болон политическэ удха шанарые бүрин хүсэдөөр харуулха, мүрысэгшэдэй хоорондо барисаа ходо эмхидхэжэ байха, мүрысөөнэй ябаса тухай, тэрэнэй үрэ дүнгүүд тухай, үндэр дээдэ амжалта туйладаг аргануудтухайда ажалшадта саг үргэлжэ мэдээсэхэ ёһотой», — гэжэ КПСС-эй ЦК-гай тэрэ тогтоол соо заабарилагдана.

Социалис мүрысөө эмхидхэхэ, тэрэнэй ябасые харуулхадаа, эдэ бүгэдэ арадай хүдэлөөнэй түрүүшүүлдэ өөрынгөө хуудаһануудые зорюулхадаа, манай хэблэл горитойхон дүй дүршэлтэй болонхой. Совет хэблэлэй эгээл дайшалхы отрядууд хадаа аймагай газетэнүүд болоно. Тэдэнэй харюусалга, үүргэнь һүүлэй үедэ илангаяа ехээр дээшэлһэн байна. Ажахын болон политическэ шухала шухала зорилгонуудые дүүргэхэ хэрэгтэ ажалшадые эмхидхэн элсүүлхэдэнь нютагай партийна организацинуудай эгээл түрүүшын туһалагша аймагай газетэ болоно.

Нютагайнгаа ажалшадай ажабайдалые шадамар бэрхээр харуулжа, уншагшадайнгаа магтаалда хүртэһэн газетэнүүд манайшье республикада улам олон боложо байна. Тэдэнэр элдэб олон асуудалнуудаар уншагшадаа һонирхуулдаг. Тэдэнэй харуулдаг гол асуудалнуудынь хадаа ажал тухай, социалис мүрысөөн тухай болоно. «КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхын түлөө», «Табан жэлые болзорһоонь урид дүүргэхэ», «Мүрысөөнэй дневник», «Табан жэлдэ—амжалтата ажалаа», «Ажалай баатарнуудта алдар соло», «Эхэ оронойнгоо шагналда хүртэгшэд» гэһэн гаршагууд олон аймагай газетын хуудаһануудта саг үргэлжэ гарадаг юм. Эдэ гаршагууд доро толилогдодог статьянууд гол түлэб үйлэдбэриин түрүү дүй дүршэл тайлбарилан харуулдаг, ажалаараа суурхаһан зоной алдар солые магтадаг заншалтай.

КПСС-эй олонхи райкомууд өөрынгөө хэблэлэй органой хүдэлмэриие шадамараар залан ударидажа, колхоз, совхозуудай экономикын хүгжэлтын гол асуудалнуудые харуулхадань тэдэндээ туһална. Тиимэһээ эдэ газетэнүүд социалис мүрысөөнэй ябасын олондо мэдээжэ байха, мүрысэгшэдэй ажалай дүнгүүд зэргэсүүлэгдэжэ байха ёһотой гэһэн ленинскэ ёһо гурим баримталан, өөрынгөө хуудаһануудта тэрэниие харуулха талаараа горитойхон дүй дүршэлтэй болонхой. Жэшээнь, «Улаан Сэлэнгэ», «Вперед» (Загарай), «Зэдын үнэн» газетэнүүд социалис мүрысөөнэй ябасые тодоор харуулдаг, дутуу дундануудыень саг соонь тэмдэглэдэг. ажалай түрүү дүй дүршэл үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлхые оролдодог ээшэ.

Социалис мүрысөөнэй ябасые харуулха асуудалда Улаан-Үдын аймагай «Коммунизмын туяа» газетэ анхаралаа онсо хандуулдаг. Урдаа табигдаһан зорилгоёо дүүргэхын түлөө юун хэгдэхэ ёһотойб гэһэн асуудалаар Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Мальцев, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой МТФ-е даагша нүхэр Абидуев, «8 Марта» колхозой СТФ-е даагша нүхэр Брянский болон бусад һанамжануудаа газетээр дамжуулан хэлэһэн байна.

Эдэ зоной хэлэһэн үгые бодомжолжо үзэхэдэ, социалис мүрысөөнэй үргэн дэлисэтэйгээр ябажа байһые ойлгохоһоо гадна, тэрэнэй шэнэ, урдань үзэгдөөгүй эршэтэй болоһые мэдэрхээр. Мүрысөөнэй түрүүшүүл шэнэ уялгануудые абахадаа, өөрынгөө, ажахынгаа бүхы арга боломжонуудые хараадаа абадаг байна.

«Табан жэл ба тэрэнэй гол асуудалнууд» гэһэн гаршагтай удха түгэлдэр материалнууд һүүлэй үедэ энэ газетын хуудаһануудта гарадаг болонхой. Эндэ сэхэ үйлэдбэри дээрэһээ үдэр бүриин шухала асуудалнуудаар корреспонденци, статьянууд бэшэгдэнэ.

Загарайн аймагай «Вперед» газетэ аймагайнгаа ажахынуудай байдалые гүнзэгыгөөр харуулжа шадана гэжэ тэмдэглэмээр. Тэрэнэй хуудаһануудта шэнэ, саг соогоо үгтэһэн мэдээсэлнүүдһээ гадна, партийна ажабайдалай, хүдөө ажахын, промышленностиин, культурна байдалай асуудалаар тоб гэмэ тодо, гүнзэгы шэнжэлэл хэһэн статьянууд гарадаг. «Түрүүшүүлдэ үгэ үгтэнэ» гэһэн гаршаг доро аймагай ажахынуудай эрхимэй эрхимүүд өөрынгөө ажалай дүй дүршэл тухай хөөрэдэг юм. Жэшээлэн хэлэбэл, эндэ Онохойн модоной комбинадай үйлэдбэриин 4-дэхи участогай бригадир А. Мучкин, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой МТФ-е даагша Д. Максаров болон бусадта үгэ үгтэһэн байна.

һүүлэй үедэ «Баргажанай үнэн» газетэ һонирхомоор зүйлнүүдые уншагшадтаа дурадхадаг болоо. Жэшээнь, эндэ «КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүд—манай урдахи хараа» гэһэн гаршаг доро элдэб мэргэжэлтэй хүнүүд партиин хараалһан түсэб, шиидхэбэринүүд тухай өөһэдынгөө һанамжануудые хэлэнэ. «Харюусалгаа ойлгон», «Коммунистнар мүрысөө ударидана», «Шэнэ арга хэрэглэнэбди» гэхэ мэтэ олохон статьянууд хүдэлмэришэн бүхэнэй харюусалга дээшэлүүлхэ, нүхэр ёһоной туһаламжа бэе бэедээ үзүүлхэ асуудалаар туһатай хөөрэлдөө үүсхэһэн байна.

Аймагайнгаа ажалшадай социалис уялганууд тухай, үнгэрэгшэ һарануудта ажахынуудта юунэй бүтээгдэһые, социалис мүрысөөнэй ябасые «Улаан Сэлэнгэ» газетэ дэлгэрэнгы тодоор харуулна. Энэ газетын «Хонин ажал—манай ажахын гол һалбари» гэһэн гаршаг хоёрдохи жэлээ үргэлжэлнэ. Эндэ аймагай ажахынуудай үйлэдбэрилхы хүдэлмэриин гол шухала асуудалнуудаар һонирхолтой статьянууд толилогдодог юм. һүүлэй үедэ тус газетэ социалис мүрысөөн тухай ехэхэн асуудал эмхидхээ «Партком ба мүрысөөн», «Шухала туһатай хэрэг» гэхэ мэтэ һүүлшын статьянууд соо мүрысөө яажа эмхидхэхэ тухай, тэрэнэй асари ехэ нүлөөн тухай туһатай зүбшэл үгтэнэ. «Улаан-Сэлэнгын» редакциин коллектив саашадаашье иимэ эдэбхитэйгээр хүдэлжэ, газетынгаа хуудаһанууд дээрэ үшөө олон һонирхолтой, туһатай материалнуудые толилхо бэзэ гэжэ найдагдана.

һүүлэй үедэ редакцинуудай үүсхэлээр редакцида гү, али колхоз, совхозуудта, промышленна предприятинуудта эмхидхэгдэдэг уулзалганууд заншалда орожо байнхай. Уулзалганууд дээрэ журналистнууд үйлэдбэриин түрүүшүүлтэй һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые хэнэ. Энэ талаар «Зэдын үнэн» газетын редакци нилээд дүршэлтэй болонхой.

Социалис мүрысөө эмхидхэхэ, тэрэнэй ябасые харуулха талаар Мухар-Шэбэрэй аймагай «Ленинэй зам», Түнхэнэй аймагай «Саяан», «Прибайкалец» газетэнүүд мүн лэ амжалтатай. Эдэ газетэнүүдэй журналистнууд газетнэ элдэб жанрнуудые хэрэглэн, олон тоото рабселькорнуудые эдэбхитэйгээр хабаадуулан, аймагайнгаа ажахынуудай туйлалтануудые магтадаг, дутуу дундыень эрид шүүмжэлдэг юм.

Тиихэтэй хамта, республикымнай зарим газетэнүүд өөрынгөө эмхидхэхы хүсые гүйсэд хэрэглэжэ, социалис мүрысөө эршэдхэн хүтэлжэ шадаагүй байһаниинь гэмшэлтэй. Жэшээнь, Захааминай аймагай «Ажалай туг», Ахын аймагай «Малшан» болон «Хэжэнгын гол» гэхэ мэтэ газетэнүүд элдэб олон жэжэ асуудалнуудта һаналаа хубаагаад, нэгэ ёһотой, холын хараата бодолгүй байна. Тэдэнэр социалис уялгануудые толилжо, тэдэниие дэмжэһэн харюу хэдыхэн ажахыһаа үгөөд лэ, социалис мүрысөөн тухай саашань хөөрэхэеэ огтолон мартажархина. Харин «Бэшүүрэй таряашан», «Шэнэ Үдэ» газетэнүүдэй хуудаһанууд дээрэ хүдэлмэришэнэй гү, али колхознигой һанал бодол харуулһан, хүдөөгэй интеллигенци тухай, ямар нэгэн мэргэжэлтын экономическа шэнжэлэл хэһэн статья оройдоо үгы.

Яруунын аймагай «Улаан туяа» газетын хүдэлмэри КПСС-эй обкомой бюро дээрэ хаража үзэгдэһэн байна. Тиихэдээ КПСС-эй обкомой бюро энэ газетэдэ үлүү олон гаршагууд табигдаад, тэдэнэйнь доро гүнзэгы удхатай, тодорхой һайн материалнууд гаранагүй гэжэ тэмдэглээд, ажалай түрү
аймагайнгаа мүнөөнэй
тоб гэмэ элеэр харуул
удхатай статьянуудые
хыень «Улаан туяагай»
дурадхаһан байна.

Эдэ дурдагдаһан дута
олохон газетэнүүдэй ху
үзэгдэдэг. Социалис мүр
хай хайша хэрэгээр, ёһ
үгэ холбоод лэ бэшэжэ
Мүрысөөндэ хабаадаг
нэй түрүүшүүлэй тодо
раз гаргажа, тэдэнэй эд
хэл, зориг эрмэлзэл
соонь элирүүлэн,
дүршэлыень харуулжа
тула журналист бүхэн
бэлиг шадабарие гаргаа
тэдэ бэшэлгын бүхы
гурим гүйсэд хэрэглэ
Мүн хажуугаарнь социа
сөөнэй, коммунис
хүдэлөөнэй хүмүүжүүлхэ
харуулха хэрэгтэй бшуу.

Газетын хуудаһануудта
лис мүрысөөн тухай
ла рабселькорнуудай ре
жа, мүрысөөндэ хаба
өөһэд хоорондынь шал
хидхэжэ, тэрэнэй дүнгү
зэгыгөөр шэнжэлэн үз
ла. Мүн социалис мүр
тийна талаар ударидал
Профсоюзай, комсомолой
цинуудай, ажахын хүтэл
шэдэй эмхидхэхы түрү
зэргэ байдалтай байһые
ринаар анхарха зэргэт
хооһон үгэнүүдээр
үгээ дүүргэхые балай
гүй хүнүүдтэ шанга эри
шухала.

Социалис мүрысөөн газ
зориг, үүсхэл бадаруул
ехэтэй зэбсэг мүн. Тиим
нэй удха шанарые гүн
тайлбарилан, тэрээнд
ажалшадые хабаадуулха
най хэблэлэй, тэрэнэй
эдэбхитэдэй гол шухала
зорилго болоно.

И. ОЧ
КПСС-эй обкомой
секторые

СОЁЛШОД—ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДТА

...ЛЫЕ ХОЛО ГЭНГҮЙ...

...-й XXIV съездын хүндэлэл-...эн социалис мүрысөөндэ ...най соёлшод оролсоходоо, ...аймагай Онинoборск тосхо-...үүсхэлые халуунаар дэм-...тагайнгаа ажалшадые хан-...лмэри эрид hайжаруулха ...н. Мүнөө энэ ажалайнь ...ды дүнгүүдые согсолходо бо-

...дээрээ юун хэгдэбэ гээшэб? ...үеэ hаа, ажалшадые хан-...лаар нилээдгүй хүдэлмэри ...аба. Нэн түрүүн Орлигой «Саяан» гэhэн ордоной дэр-...hайханай бүлгэм бии бол-...юм. Тус бүлгэм тосхоной ...наада харуулжа, халуу-...гдаа hэн. Тиигээд хэдэн ...бүридэhэн агитбригада ...жэ, колхозуудай малшадта ...айха. Тиигэжэ тэдэнэр Аха ...гаа бүхы ажахынуудаар ...наада, зүжэгүүдые харуулаа.

...аймагай культурна ажа-...эгээл үйлэ ушарта үдэрнүү-...юуб гэхэдэ, арадай театр ...үдэр болоно. Энэ холо hарь-...арта түрүүшынхеэ арадай ...жэ, эндэхидые ехэтэ бая-...Энэ арадай театр юу ...юм ааб? Хэр наадаха ...бэ?» — гэжэ хүнүүд ...рэнэй түрүүшын зүжэгые ...Арадай театрай түрүүшын ...мэдээжэ драматург Ц. Г. ...«Шудхэртэй сүндүүр» ...зүжэгэй премьерые тэсэжэ ...ежэ, одоошье тэрэ үдэрынь ...«Саяан» ордон хүн зо-...дүрьенэ. Зүжэгэй роль-...нютагай артистнар Ж. Зам-...Мункоова, Д. Замбалова, Ю. Патархеев, В. Борбуев гэгшэд угаа шадамараар гүйсэдхэжэ, нютагаархинайнгаа нэрьемэ альга ташалгаар угтуулба. Удаань мүн Ц. Шагжинай «Тангариг», Д. Батожабайн «Сэлмэг тэнгэриин сахилгаан» гэhэн зүжэгүүд харуулагдаа. Арадай театрай артистнар хүдөөгөөр ябаба.

Залуу театрай түрүүшын алхамаа хэжэ байха үеэр драматург Цырен Шагжин энээгүүр ябаhан, тэдэнэртэ ехэ туhалhан байха. Гадна тэрэ залуу артистнарай наадандa үндэр сэгнэлтэ үгэhэн юм.

Саашадаа хабар-зунай үедэ малшадые хангахын тула Орлик тосхоной комсомол залуушуулhаа бүридэhэн агитбригада эмхидхэгдээ. Тэрэниие ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Клим Тулуев хүтэлбэрилөө. Тэрэнэй тоодо Гомбожаб Самаев, Света Патархеева, Туяна Бадагаева, Зорьян Сабанов гэгшэд оролсоод, аймагай бүхы колхозуудай фермэ, гүүртэнүүдээр ябажа, уран шүлэг, ирагуу дуунуудые зэдэлүүлбэ. Клим Тулуев, Света Патархеева гэгшэдэй дуулахада, Гомбожаб Самаевай баян дээрэ наадахада, Туяна Бадагаевагай уран гоёор уншахада, альга ташалган замхадаггүй hэн.

Хэнэйшье мэдэhээр, Ахын харгы замууд хүнгэн бэшэ, хабшуу хада хабсагайнууд, зэрлиг урасхалта гол горход, шабар шабха, буртаг бургааhа харганаан. Табан хүндэ—гурбан морин. Гурбан мориндо унтарияа, үмдэхэ хубсаhа хунараа, баян гэхэ мэтээ ашаад, звеноhоо звенодо, фермэhээ фермэ хүрэтэр артистнарнай ябаа. Тэдэнэй hүүлшын маршрут «50 лет Октября» колхозой фермэ, гүүртэнүүд, үбhэшэдэй звенонууд болоо hэн. Тэдэнэр зарим газартань ябагаар, зарим газарта hундалдаад ябажа, Аха голые хэды дахин гаталжа, Хүүргэ, Боксон, Сорог, Дахан-Туруу, Хойто-Боксон гэхэ мэтэ газарнуудта наада харуулаа.

Эдэ артистнар тухай тус колхозой эгээл холын—гурбадахи бригадын бригадир нүхэр Путункеев ехэ халуунаар аймагай «Малшан» газетэдэ бэшэжэ, тэдэнэй шэн зоригоор омогорхоо hэн. Үнэхөөрөөшье яhала зоригтой табан лэ! Зундаа үерлэжэ, эрьеhээ халижа байгаа Жаханаа, Аха голнуудые мориндо хоёр хүн hундалдаад гаталаад туршагтылши! Шабар шабха харгыда ябахань бэрхэтэй юм. Ямаршье бэрхэшээлнүүдhээ сухаряагүй, урагшаал дабшажа, хүрэхэл гэhэн газартаа хүрэжэл ошодог хүнүүд шуу.

Аймагай «Саяан» ордоной дэргэдэ эмхидхэгдэhэн «Ургы» гэжэ ансамбль баhал hураг сууда гараhан. Тэрэ нютагтаа наада харуулаад, хүршэ Түнхэнэй аймаг ошожо ерээ hэн.

Малшадта, бэшэшье ажалшадта гансал Орлигой артистнар наада, зүжэг харуулдаг бэшэ, харин колхозуудай клуб, библиотекэнүүдэй дэргэдэ эмхидхэгдэhэн уран hайханай бүлгэмэйхид хирэ хирэ болоод лэ нютагаархидтаа наада харуулна. Тэдэнэр бэе бэедээ айлшалалсажа, дүй дүршэлөө халалсана. Жэшээлхэдэ, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Улаан Аха» колхозуудай уран hайханай бүлгэмэйхид бэе бэедээ ябалсадаг, наада зүжэгүүдээрээ андалдалсадаг заншалтай. «Коммунизм», «50 лет Октября» ажахынуудта hайн коллективүүд хүдэлнэ.

Манай соёлшод КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдэй эрилтын ёhoop ажалшадые соёлой талаар хангахын түлөө тэмсэхэ гэжэ hаяхан болоhон зүблөөн дээрээ хэлсэбэд. Иигэжэ ахынхид хүн зоноо соёлой талаар хангаха хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлнэ.

В. ГАЛСАНОВ.

Аха.

ХАНОЙН ОГТОРГОЙЕ ХАМГААЛАГШАД

...метртэ дүтэлэн ерэхэ-...ракетнэ түхеэрэлгэнүүдые ...б. Бамбук мододой шугы ...нюургаhан ракетно-зенитнэ ...ногоон добуунаар хү-...нхэй аад, хоорондоо ябал-...газар малтагдаhан. Сэрэгэй-...юрын байра. Хаанашье ...үдирхуу байдалтай газар ...гэртэ оробоб. Дулаан оро-...удэрил эндэ заатагүй мэдэг-...удэр, hүнишье шииг ной-...мададаггүй. «Шүүдэрээр» ху-...hан бамбук-наарнууд. Үhээ-...дуhалнууд hанжана. Сэ-...дэй гимнастерконуудынь ...

...дорохи гэрэй эзэн—аха-...лейтенант Ле Чунг, диви-...политкомиссар бидэниие ...hуулгаад, иигэжэ хэлэбэ:

— Журналистнууд эндэ хаа-ла ...дадаг. Харин танай сэрэгэй ...эниие hайн мэдэхэбди. Юун-...хэдэ, манай ракетчигүүдэй ...ынь Советскэ Союзда hура-...юм. Жэшээнь, нүхэр Занг ...hуранхай.

...сэбэр, эдир хүнэй шарай-...Зохидхоноор энеэбхилнэ. Тэ-...шэнжээрээ командиртаал ...арху, харин наhаараа тэрэ-...хүбүүниинь гэхээр. Яран-...даймгайгаар хүдэлнэ, үгэ хэ-...Вьетнамец бүхэн hайрхадаг ...гүй юм. Энэмнай баhал ...хүн. Хамгаалжа байhан ...хэрэгэйнгээ үнэн зүбтэ ...этигэнхэй.

...офицернүүдэй алба хэжэ ...дивизион республика до-...эгээн үнинэй дивизионуу-...юм. Оло дахин дайнда ...байраяа олонто hэлгэ-...айха. Тус дивизионой офи-...правительствын шаг-...хүртэнхэй.

«Гал түймэр» сарадаг «ан-...» гэжэ бидэниие нэрлэдэг. ...гэхэдэ, «тандергиф» гэ-...американ истребитель-бомбар-...игүүдые эгээл олоор уна-...байхабди. Дайсанай бусад-...самолёдуудые унагааhан бэ-...даа. Зүгөөр «гал түймэр ...шадые» эгээл олоор унагаа-...hахабши даа,—гээд Ле ...энеэбхилнэ.

...байлдаан тухай хөө-...гэбэб. Ахалагша лей-...дуралтажа эхилhэн ха-...эльбээд, саг зуура ...болоно.

...Сохыень хэлэбэл,—гээд тэ-...эхилбэ,—дайлал-...гүйгөөр самолет «гартаа» ...hэмди. Пилодгүй тагнуул-...самолет унагаагдаа hэн даа ...—байгша оной март соо ...ушар.

...Дайсанай хэдэн арбаад бом-...ровщигууд hүниндөө баруун ...Ханой руу ниидэдэг бай-...США-гай Таиландахи агаа-...сэрэгэй баазаhаа гараад, дээ-...ниидэдэг байhан. Агаарай ...дэй түрүүшын бүлэгэй ...Лаосой хилэ дабажа ...доогуур ниидэжэ эхилхэ-...сасуу радарна түхеэрэлгэ-...аглаhан байба. Минута ...байхада, дивизион хүл ...бодхоогдожо, дайшалхы ...азлаа hэн. Хүршэ зе-...ракетнэ подразделенинүүд-...сэд, политкомиссар Ле ...командалдаг дивизион ...угтаа бэлэй. Дайсанай ...дуд буудалгаhаа айгаад, ...руу шэглэн ниидэбэд. ...минутын үнгэрөөд бай-...самолёдууд дивизион тээшэ ...ниидэжэ ябана гээд радар-...операторнууд мэдээсэбэ. ...эhээ урда тээшье hу-...байлалдадаг байгаабди,— ...Ле Чунг хөөрэнэ. Дээрмэшэдые зугадуулдаг гү, али буудажа унагаадаг hэмди. Тиихэдэ тэдэ холо дээгүүр ниидэдэг hэн. Харин hүүлээрнь тактикаяа хубилгаа. Модоной орой шударханъ гү гэхээр доогуур ниидэжэ, бомбододог болоходонь, бидэшье тактикаяа хубилгаа hэмди. Самоледууд олон гэжэ мэдэhэн дээрэhээ, тэдэниие алад гаргаад, хойноhоонь ракетээр буудабабди.

Дивизион энэ хүшэр даабаряа эрхимээр дүүргээ. Дайсад бүлэг бүлэгөөрөө, хойно хойноhоо hубарин, дивизионой байhан газар тээшэ тухайлаад лэ ниидэжэ байба. Час хахад саг соо тулалдаан үргэлжэлөө. Газар доhолжо байба. Харанхы огторгойе ракетэнүүд эсхэжэ байгаа hэн. Булимтаран орогшодой абяанhаа хурдаар ниидэдэг бомбардировщигууд hамна унажа, тэhэржэ байгаа бэлэй.

Хо Ши Минэй нэрэмжэтэ Ажалша залуушуулай холбооной эмхиин дивизионно секретарь Ву Куанг Зуан онсо шалгараа. Командиртайгаа зэргэлжэ hуугаад, тэрэнэй хөөрэхыень шагнана. Зангые командирай магтажа эхилхэдэнь, аягүйрхэhэн хэбэртэйгээр иигэжэ тодорхойлно:

— Булта эрэлхэг зоригтойгоор, шадамараар байлдаа. Тиигэhэнэй ашаар лэ амжалта туйлагдаа.

Занг өөр тухайгаа дайшалхы ёhoop, хуряангыгаар хөөрэнэ:

— Минии намтар юрын, богони юм. 26 наhатайб. Эхэ, эсэгэнэрни—таряашад. Дунда hургуули дүүргээд, сэрэгэй училищида hураа hэм. Зургаадахи жэлээ сэрэгэй албанда ябанаб.

Занг Советскэ Союзда hураhан жэлнүүд тухайдаа, хамта hураhан нүхэдөө, дүй дүршэл ехэтэй багшанар-офицернүүдээ, класс соохи, полигон дээрэхи хэшээлнүүдээ, зунай ба үбэлэй маневрнуудаа эли тодоор hанан дурдана...

— hурахада—хүшэр, дайнда хүнгэн гэдэг. Өөрынгөө дүршэл дээрэhээ эдэ үгэнүүдэй зүбые мэдээбди, — гээд Занг энеэбхилнэ.

Байраhаа газаашаа гарабабди. Дежурлажа дүүргээд байhан Занг шэнги залуу сэрэгшэд ба офицернүүдтэй уулзабабди. Тиихэдээ армиин ажаhуудал, ажабайдал тухай хөөрэлдөөн болобо «Луноход-1» hара дээрэ үшөө хэр удаан аяншалхаб гэжэ нэгэ сэрэгшэнь hонирхоно. Нүгөөдэнь совет шэнэ фильм тухай асууна. Н-скэ дивизионой ракетчигүүд совет фильмүүдые харадаг, совет литература уншадаг байба. Вьетнам хэлэн дээрэ Москвада хэблэгдэдэг газетэ, журналнууд эндэхи зондо мэдээжэ болонхой, хүндэлэгдэдэг байна.

Ороной бүхы шахуу провинцинуудhаа ерэhэн хүнүүд тус дивизиондо бии юм. Занг өөрөө республикын хойто зүгтэхи хадалиг район — Вьетбакhаа. Тэрэ нунг үндэhэ яhатанай хүн. Бага наhанhаа эсэгэтэйгээ хамта джунгли соо модо отолдог, хадын гол мүрэнүүдээр модо hалладаг байhан. Вангын нүхэд Фунг Лам хоёр далай шадархи районуудай загаhашад. Харин комплексын хэлхеэ холбоошод Хонг Дык хоёр—городойхид. Нэгэнэйнь эсэгэ—багша, нүгөөдынь—хүгжэмшэн.

Манай сэрэгшэдэй 90 процентнь — комсомолшууд, харин нүгөөдүүлынь—партиин гэшүүд юм,—гэжэ Занг хөөрэбэ. Политhуралсал манай сэрэгэй ажабайдалда нилээд шухала hуури эзэлдэг. Ленинэй, Хо Ши Минэй зохёолнуудые, Вьетнамай Ажалшадай партиин документнүүдые шудалнабди. Манай ракетчигүүдэй олонхинь—революциин үетэн. 1945 оной мартагдашагүй август hарада болоhон үйлэ хэрэгүүдэй үетэд юм. Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөөе хамгаалха нангин үялгаhаа ондоо үлүү ехэ зорилго сэрэгшэ бүхэндэ байхагүй.

В. КАРПОВ,
(АПН).

Ханой—Москва.

УНШАГШАДАЙ БЭШЭГҮҮДhЭЭ

ҮБГЭЖӨӨЛЭЙ hАЙШААЛТА АЖАЛ

ЭНЭ ЖЭЛЭЙ июль hарын hүүлээр hэн. Доди Цыдыпович бодолгото болоhон хэбэртэй. Яаралгүйхэн совхозойнгоо отделениин конторо тээшэ гэшхэлнэ. Огторгой тээшэ харахада, hаяар сэлмэхэ хэбэргүй...

— Контородо ошожо ажал тухайгаа хөөрэлдэхэ, үбгэдтэй зүбшэхэ болоол даа. Үдэр бүри бороо ороод, үбhэ абхуулхаяа болёод байнал. Ногооной ургаса яhала hайн, гектарhаа 10 центнер үбhэн абтахал ёhотой,— гэжэ Доди Цыдыпович Аюржанаев тиихэдэ хөөрөө hэн.

Доди Цыдыпович олон жэл соо совхозойнгоо Доодо-Голой отделенидэ луговодоор ажаллана. Мүнөө долоодохи арбаяа гэшхэжэ ябабашье, ажаллаhан зандаа.

Тэрэ бултанда жэшээ харуулмаар, оролдосотойгоор хүдэлдэг юм.

— Нёдондоной пенсидэ гараа hэм. Теэд миин hуужа шаданагүйб. Шадал соогоо хүдэлжэ ябаха дуран хүрэнэ, — гээд, нүхэр Аюржанаев хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ.

Тиигээд өөрынгөө дуратай ажалда хүдэлжэл ябаhан зангаараа. Тэрэ ажалаа hайса мэдэдэг болоhон хүн. Сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө хүдэлмэриие шадамар бэрхээр эмхидхэдэг, тэдэнээ зүбөөр ударидадаг юм. Тиимэhээ энэ жэлдэшье үбhэ хуряалгын нэгэ звеное ударидахыень совхозой отделениин хүтэлбэрилэгшэд дурадхаhан байгаа бшуу. Тиигээд энэ ажалдаа «хамсыгаа шуужа» ороhон байгаа.

Даажа абаhан участогтаа үнгэрөөшэ үбэлдөө ехэ ажал хэhэн юм. Сабшалан дээрээ тошон халяаhан, хабартаа наг шэбхэ зөөжэ, сабшалангаа hайса үтэгжүүлhэн байгаа. Доди Цыдыпович болон тэрэнэй нүхэдэй оролдолгын хүсөөр Дээдэ-Үзүүртэхи сабшалан хоёр дахин уhалагдаа. Тиимэhээ зунай эхеэр болоhон ган гасуур биратайшье гай ушаруулаагүй hэн.

Тиигэhээршье байтар үбhэ хуряалгын халуун хаhа эхилжэ, Доди Цыдыпович участок дээрээ түрүүшын мүр гаргаа hэн. Звенодонь хүдэлдэг Хамид Фахрутдинов, Цырен-Жаб Бадеев, Василий Губанов, Назар Ахтямов, Валерий Дагбаев болон бусад эршэтэй hайнаар ажаллажа, үбhэ хуряалгаяа саг болзортонь дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлhэн байна. Анха түрүүн ой модоной соорхойнуудтахи, мүн гол горхон шадархи газарай ногоо сабшажа абаhан юм. Хуряажа абаhан үбhөө бултыень шахуу шарга дээрэ hурилөө. Тиимэhээ үбэлдөө үбhөө зөөхэдэнь зохид байха ха юм.

Доди Цыдыпович Аюржанаевай, тэрэнтэй сугтаа хүдэлдэг нүхэдэй оролдосын хүсөөр Дээдэ-Үзүүрэй сабшалан дээрэ үбдэгтэ хүрэмэ ногоон ургаа гэхэдэ, алдуу болохогүй ха. Тэрэ сабшалан дээрэhээнь хамтадаа 1400 гаран центнер hайн шанартай үбhэн хуряагдаhан байна.

А. БАБУШКИН.

Хориин аймагай
Үдын совхоз.

УЯНГАТА ХҮГЖЭМ ЭНДЭ ЗЭДЭЛНЭ

Улаан-Үдын Октябрьска гудамжада арбан юhэдэхи номерой олон дабхар байшан оршодог. Эндэ хүгжэмэй хоёрдохи hургуули бии юм.

Ленинэй орденто локомотив болон вагон заhабарилгын заводой хүдэлмэришэдэй үхибүүдые арбан хоёр жэлэй туршада энэ hургуули үдэр бүри хүгжэмдэ дурлуулан хумуужүүлжэ байдаг. Бүхы дээрээ 280-яад үхибүүд эндэ ерэжэ, хүгжэмэй гоё hайханиие мэдэржэ, оньhон нюусатайнь танилсана.

Искусство гээшэ орёо юумэн. Хүгжэмэй искусство бүришье орёо ааб даа. Тэрэнэй аялгын хэлые, нугалбари хэлбэриие зүрхөөрөө ойлгожо, уран хурганай шэди харуулан, ямар нэгэн инструмент дээрэ тэрэниие гаргажа hурахын тула зэсхые мэдэнгүй хүдэлхэ, хүдэлхэ, үшөө дахин хүдэлхэ, үшөө дахин хүдэлхэ хэрэгтэй.

П. БУРМАКИН.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Хүгжэмэй хэшээлдэ ошожо ябаашад. 2. Олег Виссарионович Хегай гэгшын класс соо. 3. Эдир скрипач Лида Усольцева наадажа байна.

Авторай фото.

НОМОЙ ТАГ

ЭХЭ, ЭСЭГЭНЭРТЭ ЗОРЮУЛАГДАНА

Ажалша бүхэригөөр, Эсэгэ орондоо хизааргүй дуратайгаар, сэбэр сэхэ сэдьхэлтэй, даруу тэсэмгэй абари зантай, эрдэм болбосоролтой, түрүү үзэлтэйгөөр hургуулиин үхибүүдые яажа хүмүүжүүлхэ гээшэб? Эдээниие ном уншуулжа яагаад hургалтайб, гоё hайханиие ойлгожо, сэгнэжэ, зохёон байгуулжа яагаад hургалтайб?

«Гэр бүлынхид, танда зорюулагдана» гэhэн гаршагтай СССР-эй Педагогикын наукын академиин гэшүүн-корреспондент А. О. Пинта гэгшын ном сооhоо эдэ асуудалнуудай харюу оложо болоно. Олон мянган уншагшадай эрилтээр 1971 ондо «Знание» гэжэ хэблэлдэ энэ ном гурбадахяа хэблэн гаргагдаа.

Совет бүлэ бүхэнэй улам hайн, хангагданги байдалтай болохо тудам hургуулиин үхибүүдые ажалшаар, даамайгаар хүдэлдэгөөр лажа hургахаб гэhэн шухала асуудалда энэ ном соо ехэ анхарал табигдана.

«Ажал хэжэ хүн болодог» гэhэн бүлэг соогоо гэр бүлынхидынь ажал хүдэлмэридэ ямараар ханданаб, үхибүүдыньшье тон лэ тиимэр хандаха бшуу гэжэ автор тэмдэглэнэ.

Үхибүүдые гэр бүлэдэ хүмүүжүүлгэдэ, арадай университедүүдэй hурагшанарта, мүн багшанар, вожатанар, комсомолой хүтэлбэрилэгшэдтэ энэ номой туhатай байхань лабтай.

М. ДОНДУБОН,
библиотекарь.

ЗАЛУУ УРАН ЗОХЁОЛШОДОЙ КОНФЕРЕНЦИИЕ УГТУУЛАН

Залуу уран зохёолшо Гарма-Доди Дамбаев А. М. Горькиин нэрэмжэтэ литературна институт дүүргэхэеэ ябаhан хүн. 1970 ондо «Харгы дээрэ» гэжэ нэрэтэй рассказуудай ном хэблүүлээ.

Мүнөө үедэ дипломно хүдэлмэри болгон, шэнэ туужа бэшээд байна. Тэрэ туужаяа залуу уран зохёолшо мүнөө үеын хүдөө ажахын асуудалда зорюулна. Гэр бүлын хоорондохи харилсаануудта хабаатай зарим орёо асуудалые харуулна. hамганайнгаа бэрхын ашаар амжалта туйлаад, магтаал хайрада ехээр хүртэжэ, тэрээндээ тархяа эрьен, буруу харгыда орожо, үри хүүгэдтээ хүндэеэ буурадаг эсэгэнэр ушардаг бэзэ. Тиимэ хүнэй образые Сэваанай жэшээ дээрэ автор харуулжа шадаа.

Залуу авторай туужаhаа нэгэ бүлэг уншагшадай анхаралда толилбобди.

Гарма-Доди ДАМБАЕВ

ҮБЭРШЭЛЭГДЭhЭН СОЛО

ТУУЖАhАА ХЭhЭГ

НЭГЭ ХҮН моринойнгоо бүхы шадалаар хадын хаялгаар гүйлгэн гараад, эмээл дээрээ гунхалзаhаар, тогтон торонгүй, заахашье амииень даруулангүй, хүнды өөдэ харайлгаба. Дүрбэн туруугаараа саhа хойшонь шэдэhэн морин удангүй газар хорооxoёо болижо, оодороондоо ороhоор, саhа хүртэ дарагдашаhан үбэлжөөндэ хүрэжэ ерэбэ. Хурга дараха газаргүйгөөр хүлэршэhэн мориниинь хуhамагай үүдэндэ туласа ерээд, гэнтэ тогтохолоороо амияа абажа ядан, хүл дээрээ байжа ядана. Сэваан гэртээ ерэhэнээ ойлгоходоо, угтажа хүнэй гарахагүйдэнь, хараал шэрээл табиhаар, эмээл дээрэhээ буужа, гэдэргээ таталдажа сухариhан мориёо ута жолооhоонь угзаран урагшань ябуулаад, хуhамагай гасууда уяба. Тиигээд тэрэ эндэ тэндэ хүлөө табин найгаргаhаар hээы гэр тээшээ гэшхэлбэ. Бутид эсэгынгээ дүтэлхэдэнь харгы гарган, хажуу тээшээ болоодхибо.

Сэваан урагша хойшоо гунхалзан, арайхан хүл дээрээ тогтоод, толгойгоо үргэжэ басаган тээшээ хараба.

— Э-э-э, эжышни гэртээ гү?

— Үгы, хониндоо,—гэжэ Бутид харюусаад, айнгяар эсэгэеэ харан зогсобо.

— А—аа. Ерэхэ дүтэлөө гү?— гэжэ Сэваан шэрүүнээр асуугаад, зүрхэ алдаhан басаганайнгаа харюусахыешье хүлеэнгүй, hээы гэрэй үбhэ дамжан, арай шамай үүдэндэ хүрэбэ.

Бутид hанаанда хаташоод, Тагарай ошоhон зүг руу нюдэнэйнгөө шалатар хаража, нилээд удаан газаа зогсобо. Гэнтэ hээы гэр соохоо эсэгынгээ оог хашхараа табин дуудахада, тэрэнэй нюрга руу хүйтэ даагаадхихадал гэбэ. Бутид түргэн гэртэ оромсоороо, үүдэнэй хажуудахи хамуур абажа гуталайнгаа саhа унагаагаад, эсэгынгээ орон дээгүүр хаяжархиhан дэгэл абажа, ханын толгойдо үлгэбэ.

Сэваан шанаhан мяханай үнэр абажа, набтархан пеэшэн дээрэхи уурал гараhан тогоо руу үлын харашоод, hарнагар хамараа бүришье hарнайтарнь уухилан, костюмаа тайлажа ядана. Гуталайнь саhан хайлажа, шэрээгэй урда шала дээрэ дэбдеэтэй баабгайн арhан олбогые шабар шабха болгожорхибо.

— Басаган, ямар бэлэн эдеэн бииб?—гэжэ асуугаад, Сэваан хармаанаа hуулин гунхалзана.

— Шанаhан мяхан.

— hайн бэлэй. Тэбшэдэ хээд үгэлши! Үлэн шоноhоо өөрэгүй үнэрынь абаад лэ байгаа hэм,— гээд, Сэваан хармаан сооhоо шэлтэй архи гаргаад, арhан шэрдэг дээрэ дабшалан hуужа, костюмайнгаа хамсы шамаба. Пеэшэнэй хажуудахи жабдан урдаа татажа асараад, архиингаа таглаае шүдөөрөө нээбэ.—Аса наашань! Эндэ таби!—тэрэ тэбшэтэй мяха урдаа дүтэлүүлбэ.—Аяга асар!

Бутид үгэ дуугүй захиралтыень дүүргээд, эсэгынгээ архи уухые, мяха зулгаахые орон дээрээ нэнгэн тохоноглоод харана. Пеэшэндэ няалдаад хэбтэhэн Маруся миисгэй шанаhан эдеэнэй үнэр абажа, hүүлээ өөдэ уруунь шарбуулhаар бодоод, эдеэлжэ hууhан Сэваанай хүл шүргөөн хэршэгэнээд, мяханда хүртэлсэхэеэ утаар татан «мяу» гэжэ эрибэ.

— Маруська, ерэ наашаа,—гэжэ Бутид аргаахан миисгэйгээ дуудаба.

Сэваан хүлөөрөө этэрэн, Марусиие үдьхэлжэрхибэ.

— Хүнэй хүл доро эрьелдэжэл байха! Брысь!—гэжэрхёод, шүдэнэйнгөө забhараар шэрд байса пеэшэнэй баруугаар нёлбожорхибо.

Үшөө архи бү ууhай даа гэжэ зүрхэ алдаhан Бутид этэрүүлhэн миисгэйнгээ ерэхэдэ, үбэр дээрээ абажа, нюргыень эльбэжэ, эжэл гансаяа эрхэлүүлнэ. Сэваан басаган тээшээ хёлойн хараhаар архияа аягалба.

— Аба, архи бү уугыт даа,— гэжэ Бутид зохидхоноор гуйн хэлэбэ.

— Юун гэнэш даа?—гэжэ Сэваан бадашан асууба. Теэд Бутидэй харюусахагүйдэ: — Газарhаа ганса hөөм аад, эртээнhээ эсэгэдээ заабарилха, хорихо болохошни гү?—гэбэ.

Бутид эсэгынгээ архи уугаад байхада, аяг зангhаань гарахагүйе мэдэдэг hэн тула, дахин дабтабагүй. Сэваан архи уугаал hаа, шэлэйнгээ хооhороогүйдэ болидоггүй зантай hэн. Хэрбээ архиингаа дууhабал, hүни, үдэршье байг, хорёод модо центр гүйлгөөдшье ошоходоо хамаагүй. Нэгэл амандаа балгаа hаа, унатараа уудаг юм.

Гэр бүлэдөө, колхозой дарганарта эгээл хүндэтэй, эгээл хэрэгтэй хүнби гэжэ өөрыгөө тоолодог болошонхой. Тиимэhээ тэрэ аяг зан соомни тэдэ байха hэн гэжэ найдадаг, hанадагшье. Мүн үхи хүүгэдэйнгээ hургуулияа дүүргээд, хэдэг ажалыень халажа абангүй, хото городто үлэшэhэндэнь дураа гутажа, баhал архи балгажархиха шалтагтай болоо бэлэй. Эрхэ Бутид басаган урдынхидаал адли эсэгэдээ толгойгоо эльбүүлхэ, элдэб бэлэг сэлэг абахаяа болишоhoop үнинэй.

hэмээхэн газаашаа гараад, эсэгынгээ мори табижа эдеэлүүлхэ гэхэдээ эмээлыень абажа шадахагүй хадаа Бутид hанаанда абташоод, «иигээд унтаhай даа» гэжэ сэдьхэлдээ шэбшэнэ. Сэваан нэгэ шэл аягаар дүүрэн архи уумсаараа, тэрэ доронь тэбшэтэй мяха хуу эдижэрхибэ.

— Үшөө мяха хээд үгэлши!— гэбэ Сэваан.

Бутид түр зуура эсэгынгээ захиралта дүүргэнгүй, миисгэйгээ эрхэлүүлэн, нюргыень эльбэнэ. Тэрэ досоогоо жэхышоод, эсэгэhээ айжа, үсэгэлдэр хониёо адуулхаяа гараhан эхэдээ үмхэшье hаань, мяха үлөөхэ хүсэлэнтэй. Теэд худалаар дууhаа гэбэлнь, эсэгэнь бодожо үзэхэдөө болохо байгаа.

— Аба, бишыхан үлөө. Эжыдэ үлөөел,—гэбэ Бутид.

Нэгэл эриhэн, хүсэhэн юумэеэ абаагүйдөө hанаагаа амардаггүй Сэваан ууhан архи сухал хоёртоо мэнэгэр улаан болошоод, хоолойгоо шахан:

— Бү дуугара! Хара үхэдэл! Түрэhэн эсэгэhээ эдеэ харамнадаг болохошни гү? Хээд үгэ! Эхэшни шанаад эдинэ бэзэ. Ходол энэ миисгэйгээ эльбэжэ, эрхэлүүлжэ байгшабши? Газаашань гаргажа хая саашань!

Бутид үгэ дуугүй Маруся миисгэйгээ орон доогуур табяад, эсэгынгээ захиралта дүүргэхэеэ тогоон соо үлэhэн мяха дууhыень гаргажа, тэбшэдэ хэбэ. Газааhаа хүйтэн мяха оруулжа шанаха hанаатай аад, бутаруулжа шадахагүй хадаа, аалихан hанаа алдаад, хооhорhон тогоогоо хулгай нюдөөрөө хараад абана, зайжа, архидажа ерэhэн эсэгэдээ дураа гутана.

Сэваан тэбшэтэй мяха, шэлтэй архияа дууhахадаа hогтобо хэбэртэй. Шала дээгүүр тэрэнэй нёлбохонь улам олошорбо. Саарhа басаганhаа эрижэ абаад амаа аршажа, тоhотой гараа угааншьегүй, шабар шабха хүлөөрөө орон өөдөө абирба. Тэрэнэй хүлдэ дайрагдаhан архиин хооhон шэл хойморой стол доогуур мухаришаба.

Набтархан пеэшэнэй гал үни дүрэжэ унтараад, дулаа үгэхэеэ болишоо. Бутид хооhон шүлэтэй горшоогоо шэрэмэй захада гаргажа, галда түлеэ нэмэбэ. Горшоог руу уhа хэхэ гэхэдэнь, уhанай hаба хооhон байба. Мүнөө hаяхана хойморой орон дээрэ хэбтэhэн эсэгэнь аман соогоо гүнгэнэн:

> **Тамхинь татахаяа**
> **болихошгүйб —**
> **Табань гү, арбань гү гаруужан.**
> **Талаар зайхаяа**
> **болихошгүйб—**
> **Түмэн зониинь хэлсүүжэн,**
> **харуужан.**
> **Архинь уухаяа болихошгүйб—**
> **Арбань гү, табань гү хоруужан.**
> **Айдараар ябахаяа**
> **болихошгүйб—**
> **Арад зониинь хэлсүүжэн,**
> **харуужан.**
> **Хаартаар наадахаяа**
> **болихошгүйб —**
> **Хоринь гү, арбань гү гарууjан.**
> **Холшороор ябахаяа**
> **болихошгүйб —**
> **Хамаг зониинь хэлсүүжэн,**
> **харуужан**

гэжэ дуулаад, үгэнь hула боло болоhоор, удангүй хурхиршаба. Шэрдэгэе шабардажа байhан гуталыень Бутид арайшье гэжэ тайлаба. Теэд нэгыень тайлаад, нүгөөдыень тайлаха гэжэ байтараа үдьхэлүүлэн алдахадаа, түргэн holодоодхибо.

Бутид түрүүн уhа асаржа гал дээрэ табяад, гэрэйнгээ шорой шохой хамаха гэжэ бодомсоороо, үхэг дээрэhээ хүнэг абажа, эсэгээ эрьежэ хараад, газаашаа гараба. Пулсагархан хасарайнгаа даарахада, малгайнгаа шэгэбшэ буулгаад, хүнэгтөө борьбоёо сохюулhаар бургааhан соохи булаг руу шардайса гүйшэбэ.

Булагай соолго хүрэшэнхэй. Бүхэли hүниндөө бургаhан саhанда хушуулжа, амhарынь бэлээр олдохо юм бэшэ. Тиихэдэнь тэрэ hөөргөө гэртээ ерэжэ, hүхэ абаашаад сабшажа эхилбэ. hүхынь эриhээ бутарhан жэжэхэн мүльhэнүүд дүрбэн зүг тээшэ сасарна. Амаржа байгаад сабшаба. Толгойнь халуудаад, сохо рууhь хүйтэн хүлhэн гоожоно.

Бутидэй хоёр hөөм тухай доошонь хонхойлгоод байхада, гэнтэ hүхэнь ульгамаар мүльhэ руу зоогдошобо. hүхынгөө эшэ өөдэ уруунь угзархадань, мүльhэн забhартажа, нюур руунь уhан эршэтэйгээр хаялшаба. Нэгэ хэды саг соо дээшээ шэжэгэнэhэн уhан байн аалидажа, амhар дээрээ бурьялшоо hэн. Тэрэ hүхэеэ хүшэжэ абаад, түмэр хүрзөөр хэды хэды сохиходонь, шанагын багтахаар нүхэн гарашаба. Соолгын амhарhаа халижа гараhан уhан саhатай мүльhэн дээгүүр урдажа эхилбэ. Эндэ тэндэ абяатайгаар мүльhэнэй гантан хахарха дуулдана. Бутидэй урда хормойдонь сэсэрhэн уhан мүльhэн болоод хүрэшэбэ. Бээлэйгээрээ үрэхэдэнь hалажа үгэнэгүй. Бутид тэрээндэ ехээр hанаагаа зобонгүй, бургааhанда үлгөөтэй байhан шанагаа абажа, хүнэгөө дүүргээд, нариихан ута бургааhанай үзүүрынь бултайлган соолго руу хэбэ. Хожом бүтэшэхэдэнь бургааhа зубшуулан малтахада соолгын амhар олдоходоо бэлэн байдаг юм. Тиигэжэ Бутидэй эхэ басагандаа заадаг, ажалай дүй дүршэл ойлгуулжа үгэдэг бэлэй. Хүнэгтэй уhаяа Бутид хэды амаржа гэртээ асараад, горшоог соо сайн уhа хэбэ. Пеэшэн соохи галаа хараад, түлеэ нэмэмсээрээ, хамуур абажа, шоройгоо хамахаяа хойморто гараба. Гэнтэ шаргын хахинаха дуулдахадал гэбэ. Бутид шоройгоо хамахаяа болижо, шэхээ табин шагнаархашаба. Холошог хэбэртэй, шаргын шаршаганаха, моридой турьяха, хазаар ногтын ханхинаха дуулдана. Хүхюун энеэбхилэл тэрэнэй нюдэндэ бии болоод, хамуураа гарhаа унагаамсаараа, мэдээтэй мэдээгүй газаашаа гүйшэбэ.

БАУ ЯМПИЛОВ —ХҮГЖЭМЭЙ КОНГРЕССТЭ ХАБААДАГША

«Хүгжэмэй талаар арадуудай болбосорол: үг заншал ба мүнөө үеын байдал» гэһэн темэдэ зорюулагдаһан уласхоорондын хүгжэмэй долоодохи конгресс һаяхан Москвада нээгдэбэ. Энэ ехэ хуралдаанда дэлхэйн 50 гаран ороной түлөөлэгшэд хабаадана.

Буряадай композиторнуудай холбооной правлениин түрүүлэгшэ Бау Ямпилов совет делегацида оролсоод, энэ конгрессто хабаадалсана.

С. МАНЖИГЕЕВ.

***

Буряадай композитор Б. Ямпиловай «Шэдитэ нюуса» гэһэн оперые Москвагай хүүгэдэй хүгжэмэй театр найруулан табиха болобо. Энэ зохёолой хүгжэм арадайнгаа уянгата зохёолнуудые бэедээ шэнгээһэн гүн удхатай бүтээл болоно.

«Булагай эхиндэ» гэһэн оперынгоо түлөө Б. Ямпилов хүгжэмтэ зүжэгүүдэй Бүхэсоюзна конкурсоор Хүндэлэлэй дипломдо хүртөө. Композиторай «Прозрение» гэжэ оперо Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй театрнуудта амжалтатайгаар табигдаа. (ТАСС).

БУРЯАДАЙ МЭРГЭШҮҮЛ ЭРХИМЛЭЭ

Һур харбалгаар эхилһэн уласхоорондын мүрысөөнэй гурбадахи үдэр МНР-эй, Казахай ССР-эй, Шэтын областиин, Буряадай АССР-эй командануудай спортсменүүд эгээл ехэ зайда мүрысөө.

70 метрэй зайда эхэнэрнүүдэй дунда үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ Буряадай АССР-эй түлөөлэгшэ, спортын мастерта кандидат Люба Раднаева абажа боломоор 90-һээ 78 очко абажа эрхимлэбэ. Агын национальна округой, СССР-эй спортын мастер Галина Архипова энэ зайда 65 очко абажа, хоёрдохи һуури эзэлһэн байгаа. Мүн удаадахи — 60 метрэй зайда эдэнэрэй хоорондо үнгэргэгдэһэн мүрысөөн бүришье һаа һонирхолтой байба. Эндэ Галина Архипова бултанһаа мэргээр харбажа, 310 очко абаа. Хоёрдохи һуурида гараһан Буряадай АССР-эй командын түлөөлэгшэ Дэнжу Очирова 271 очко абаһан байна. Аха дүү Монголой Арадай Республикын түлөөлэгшэ Батхуу Сумьяа гэгшэ 234 очкотой, гурбадахи һуури эзэлээ.

Эрэшүүлэй дунда 90 метрэй зайда үнгэргэгдэһэн мүрысөөн стадиондо суглараашадай анхаралые татаа. Эндэ Казахай ССР-эй түлөөлэгшэ, СССР-эй спортын мастер Борис Безвершук 71 очко абажа, эрхимлэһэн байгаа. Уласхоорондын классай спортын мастер Мэлс Дабаев (Ага) 69 очкотойгоор хоёрдохи һуурида гараһан юм. Зүгөөр удаадахи мүрысөөндэ Мэлс Дабаев нарин нягтаар, мэргээр харбажа, дүн хамтадань 269 очко абажа, эрхимлэһэн байна.

СССР-эй спортын мастернууд Даши Эрдынеев (Буряадай АССР), Борис Безвершук (Казахай ССР) гэгшэд тус тустаа 237 очкотой боложо, удаадахи хоёр һуури хубаалдаа.

Монголой Арадай Республикын спортсменүүд соогһоо МНР-эй спортын мастер Гандболд Чимэд 221 очко абажа, долоодохи һуури эзэлһэн байна.

Мүн эрэшүүл 70 метрэй зайда мүрысөө. Эндэ СССР-эй спортын мастернууд Дандар Дансаранов, Владимир Митупов, Мэлс Дабаев гэгшэдэй хоорондо шанга тулалдаан болоо. Дүн гаргахада Владимир Митупов 289 очко абажа, эрхимлэһэн байна юм. 282 очкотой болоһон Дансаранов хоёрдохи, 277 очкотой Дабаев гурбадахи һуури эзэлээ.

Мүрысөөнэй дүрбэдэхи үдэр. Мүрысөөндэ хабаадагшад 50, 30 метрэй зайда харбаба. Эхэнэрнүүдэй дундаһаа Архипова, Очирова, Сумьяа гэгшэдэй хоорондо шанга тулалдаатай мүрысөөн болоо. Эндэ Сумьяа гэгшэ бүхы упражнениинүүдээ мэргээр гүйсэдхэжэ, 314 очкотой түрүүлһэн байна. Архипова Очирова хоёр эрхимлэгшэһээ 2—6 очкогоор гээгдэһэн байха юм.

Эрэшүүлэй дунда 50, 30 метрэй зайда үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ Владимир Митупов эрхимлэбэ. Удаадахи һууринуудые Дабаев, Бутхаев, Чимэд гэгшэд эзэлһэн байна.

Хэдэн үдэрэй турша үнгэргэгдэһэн мүрысөөнэй дүн гаргахада, Буряадай АССР-эй һур харбагшадай мэргэшүүл 5340 очко абажа, түрүү һуури эзэлээ. МНР-эй команда 5197 очкотой хоёрдохи, Казахай ССР-эй мэргэшүүл 4970 очкотой — гурбадахи һуури эзэлһэн байна. Агын национальна округой мэргэшүүл хүсэд бэшэ гэшүүдтэйгээр мүрысөөндэ хабаадалсажа, командада очко абаагүй.

Мүрысөөндэ эрхимлэһэн спортсменүүд Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй физкультура, спортын комитедэй үнэтэ бэлэг, дипломуудаар шагнагдаһан байна.

Н. ИВАНОВ.

ТҮРҮҮ АРГА ТУХАЙ ПЛАКАТ

Буряадай научно-техническэ мэдээсэлэй туб болон «Забайкаллес» комбинат Хурамхаанай леспромхозой модошодой хүдэлмэриин дүй дуршэл харуулһан тусхай плакат гаргаба. Тус леспромхоз республика дотороо түрүүлэн, ажал хүдэлмэреэ шэнэ гуримаар эмхидхэжэ гэһэн эдэбхи үүсхэл гаргаһан байна.

Шэнэ гуримай ёһоор үдэртөө халаан хахадай туршада техникэ ашаглагдаг болоо. Эндэ нэгэшье хүн үлүү саг хүдэлдэггүй. Зүгөөр трактор урданайхидаа адли зургаан час соо бэшэ, харин арба гаран часай турша дүүрэн хүсөөрөө хүдэлэгдэнэ. Эндэхи бага комплексно бүхы найман бригада энэ шэнэ аргаар хүдэлнэ. Тэдэнэр бултадаа халаалһандаа даабариин үлүүлэн дүүргэдэг. Иигэжэ Хурамхаанай леспромхоз модо бэлэдхэлгөөр жэл бүри дээшэлүүлэн, продукциин онгыё үние хямдаруулна.

Василий Петрович Парамоновай даадаг бага комплексно бригада леспромхоз соогоо өгэөн түрүүлэн ажалай энэ түрүү аргаар хүдэлжэ эхилһэн байгаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ тус бригада 48 мянган кубометр модо бэлэдхэжэ, рекорд тулаһан юм. Эдэнэр мүнөө жэлэй эхинһээ хойшо 30 мянга гаран кубометр модо бэлэдхээд байна. Тус бригада жэлэйнгээ түсэб үшөө август һарада дүүргэһэн байна.

Хандагатайн леспромхозой түрүү бригаданууд хурамхаанайхиндай үүсхэл халан абаад, ажалай шэнэ гуримда оробо.

А. ВАЛЕНТИНА.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЭН

Хани нүхэсэл, дайшалхы нэгэдэл

КПСС-эй ЦК-гай Политбюроой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный толгойлогшотой совет партийно-правительственнэ делегациин Вьетнамай Демократическа Республикада хани ёһоор айлшалаһа совет хүн зоной баатарлиг Вьетнамтай һаналаа нэгэдэжэ байһые, Советскэ Союз Вьетнамай Демократическа Республика хоёрой арадуудай аха дүүгэй хани нүхэсэлэй таһаршагүй бата бэхи бүхы дэлхэйдэ гэршэлбэ. «Хоёр партиинуудай, манай оронуудай правительство болон арадуудай хоорондохи харилсаанай хүгжэлтэдэ шэнэ гүнзэгы удха шанартай алхам хэгдэбэ», — гэжэ ПТВ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Ле Зуан энэ уулзалгануудай тушаа тон зүб хэлээ.

Совет делегациин Ханойдо хэлсэһэнүүд, ДРВ-гэй хүтэлбэрилэгшэдтэй, республикын ажалшадтай уулзалганууд үнэн зүрхэнэй хани нүхэсэлэй, аха дүү ёһоной харилсаанай оршон байдалда үнгэрөө. Зүүн-Урда Азида һүжээрһэн эзэрхэг түримхэй ябуулгануудайнгаа буруу һөрөгые хаяжа байһан хойшолуулха, тиин Парижадахи хэлсээнүүдэй газарадуха тэжэ хүсэлэн, ажалаа оролдожо байһан США-гай империалис булэглэлнүүдые хоёр тала эрид шууд шүүмжэлэбэ. Холбоото Штадууд өөһэдынгөө хүсэндэ найдажа, ДРВ-гэй газар нютагуудые бомбодожо үргэлжэлһөөр. Вьетнамай урда зүгтэ, Лаосто, Камбоджодо хэжэ байгаа дайн байлдаануудаа үргэдхэнэ гэжэ тэмдэглэгдээ. Советскэ Союз баатарлиг Вьетнам арадай талада холодоо бариад үнөр. ДРВ-гэй хэжэ байгаа сэрэгэй, политическэ болон дипломатическа фронтнууд дээрэхи тэмсэлдэнь, Зүүн-Урда Азида социализмын найдамтай тулгуури болоһон ДРВ-гэй республикын бэхижэлтэдэ Советскэ Союз туһаламжа үзүүлдэг байгаа, сашаадаашье үзүүлхэ болон.

ДРВ-гэй экономическа байгуулалтада, ороноо хамгаалха арга боломжоёо бэхжүүлгэдэнь туһаламжа үзүүлхэ тухай хэлсээнүүдэй хоёр талаһаа гар табиһан ушар дээрэ хэлэгдэгшые гэршэлнэ. Вьетнам-совет хани барисаан найдамтай үндэһэтэй гэжэ совет-вьетнам хамтын мэдүүлгэ баримталаа. Энэ хамтын мэдүүлгэ хадаа тон шухала политическэ удха шанартай документ мүн. Мэдүүлгэ соо имагтын аха дүүгэй хани харилсаанай дүй дуршэл тобшологдоно, баталагдана бэшэ, харин хоёр ороной харилсаа холбооной ойрын желнүүдтэ хүгжэхэ шэглэлнүүд тодорхойлогдоо. Дайшалхы нэгэдэл, интернационализмын ... дээрэ харилсаа холбоо хөгжөөхэ зорилготойгоор Советскэ Союз Вьетнам ... Вьетнам арадые тэмсэлдэ ригжуулха, иллатгадн ... туулна гэжэ Мэдүүлгэ ... дэглэгдэнэ.

СССР ДРВ хоёрой ... хэлсэл социалис оронуудай ... шэглэл шухала хубита ... лохоһоо гадна, пролетарскэ интернационализмын ... рим ёһонуудай агуу ... харуулна. «Манай хани ... сэл урдань бата бэхи ... мүнөөшье найдамтай ... хан ерээдүйтэй гэжэ ... хэлэхэ бүхы үндэһэн ... бии» гээд Н. В. Подгорный ... дуулээ. Совет делегациин ... албанай хэрэгээр айлшаламжа дүүгэд үдэ бүхы ... тэмдэглэжэ бэшү. Уулзалганууд гүүд, хамтын Мэдүүлгэ ... шье совет болон Вьетнам ... дуудай зүгһөө һайшаагдана ... шэ, харин аха дүү ... оронуудай бүхы арадуудай ... найрамдалай, демократическа ... ционально бэеэ даалгын ... лал, социальна дэбжэлтын ... бүхы хүсэнүүдэй зүгһөө нүүдэй зүгһөө халуунаар ... жэгдэнэ.

И. ЛАПИЦКИЙ.

Зүб тобшолол хээгүйн элирээ

ФРГ-гэй эгээн томо буржуазна партиин болохо Христианско-Демократическа Союзай (ХДС) ээлжээтэ съезд Саарбрюккен хотодо октябриин 4—5-най үдэрнүүдтэ болобо. Засагаа алдаһан гэһээнь хойшо үнгэрһэн хоёр жэлэй дүн гаргахаһаа гадна, 1973 ондо болохо бундестагай һунгалтануудые үгтулан амар хуваа баримталан ажал хүдэлмэреэ саашадань ябуулха гэһэн асуудал съезд шиидхэхэ ёһотой байгаа. Хорин жэлэй туршада ороноо зонхилжо байһан христиан-демократууд 1969 ондо болоһон парламентын һунгалтануудай үедэ бусад партиинуудта түрүүлжэ һэн. Харин газар дайдые булимтаран эзэмдэхэ үлүү гарама һанаашалтай, шэнэ ёһоной нацизмые һэргээхэ шэглэлтэй бодомжорой политика ябуулһанайнь хойноһоо түрүү һунгалтын дүнгүүд болоо һэм.

Инмэ аюултай шэглэл баримталһан политикын хойшолонгуудые ойлгоһон Баруун Германиин хүн зон христиан-демократуудай түлөө дуугаа үгэхээ болёдхёо һааб даа. Тиин В. Брандт толгойлогшотой социал-демократууд болон сүлөөтэ демократуудай нэгэдэжэ правительство засаг гартаа абаа һэн. Тэрэ сагһаа хойшо Европодо нилээд гүнзэгы удха шанартай хубилалтанууд болоо. Элдэб социальна байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондо харилсаа холбоон тоггоогдоо. Европодохи шахардуу болоһон байдал һулараа. Энэ бүхэ хэрэгтэ социалис оронуудай үүсхэл бага бэшэ үүргэ дүүргээ юм. ФРГ-гэй СССР болон ПНР-тэй баталһан договор Европодохи мүнөө үеын хилын хубилалгые баримталаа. Варуун Берлин тушаа дүрбэн талын хэлсээ баталагдаа, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй ФРГ-гэй Федеральна канцлер В. Брандт гэгшэтэй Крымдэ хэһэн уулзалга энэ хугасаа соо шиидхэгдэхэ хойшолонтой байна. Европодо бата бэхи эб найрамдал, аюулгүй байдал хангаха ... та Крымдэхи энэ уулзалга ... хэтэ удха шанартай байһан ...

ХДС-эй хүтэлбэрилэгшэд бүхы гүн удхатай ... тобшолол хээ ... Саарбрюккендэ ... тэдэнэр амаршье ... гүй гэжэ элирхэйлээ ... боложо байһан бодото ... мэр харааа ... һөө гадна, 1969 ондо ... илгадаһаниин шалтагаан ... хараа бодолнуудаа ... гүй, хүшшанайхидаа ... һан зандаа гэжэ энэ съезд ... шэ. ХДС-эй шэнэ түрүүлэгшэ Барцель гэгшын ... хэлһэн үгэ Бонндо ... «Генераль-Анцайгер» ... бэшэлһэнэй ёһоор. «Брандтай правительство дай ... һон хэрэг мүн». Социалис ... удтай харилсаа ... шуулха хэрэгые буруушааһан коммунизмэ эсэргүү ... хардалганууд энэ үгын ... ха болоо.

В. СЕРОВ.

АБХАЗАН АССР. Олон үндэһэ яһатан—эстон, абхаз, грузин, ород болон бусад үндэһэ яһатан Гагрын районой «Дружба» колхоздо ажаһуудаг, ажаллаадаг юм. Тэдэ саад, виноград тарижа ургуулхаһаа гадна, мал ажал эрхилдэг. Абхазай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Давид Ерквании хүтэлбэрилдэг энэ колхоз һалбаритай тус ажахы жэлдэ жэлдэ урган хүгжэжэ байна. Һёондо колхозой олзо доход 680 мянган түхэригтэ хүрөө һэн. Хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ амжалта туйлаһанайнь түлөө колхозой 10 гаран хүнүүдтэ Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэ олгогдоһон, 150 ажалшад орден медальнуудаар шагнагдаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: багша ород эхэнэр Раиса Полежаева-Камма, Верулашвилин залуу гэр бүлэ. Эстонка Айна—һаалишаар, харин тэрэнэй нүхэр грузин Михаил механизатораар хүдэлдэг. ТАСС-ай фотохроника.

ПУТЁВКООР ШАГНАГДАА

Механизат о р н у д хуралгын үедэ бүтээсэ ... С. Ц. Гундуев, Ц.-Д. С. Цыренжапов, һаалишан Светлана Будаева гэгшэд ородолсотой һайн ажалаараа гансашье Санагынгаа совхоздо бэшэ, мүн бүхы аймаг соогоо мэдэхэ болонхой юм.

С. Ц. Гундуев, Ц.-Д. С. Цыренжапов хоёр тэжээл бэлэдхэлгэ, ургаса хэтэрүүлэн хүдэлжэ, сургааһаа ажаллаадаа нүхэдтөө жэшээ харуулдаг байһан. Светлана Будаева һү һааха түсэбөө һаран бүри үлүүлэн дүүргэдэг һэн.

Ажахы соогоо эрхим ажалаараа суурхаһан эдэ гурбан нүхэдтэ совхозой дирекци болон партиин комитет Эхэ орон соогуураа аяншалха путёвконуудые һаяхан барюулаа. Тиигэжэ эдэ нүхэд Москва хото болон бусад үзэсхэлэнтэ хотонуудаар аяншалха заммордобо.

С. СУЛЬТИМОВА. Захааминай аймаг.

ХОЛЫН ЗАМДА МОРДОБО

Һаяшаг, үнгэрэгшэ средагай үдэшэлэн түмэр замай Улаан-Үдын вокзал дээрэ ехэл хүлгөөтэй байгаа. Үдэр бүри графигай ёһоор ябадаг холын поездүүдһээ гадна, тэрэ үдэшэлэн тусгаар поезд, ороной баруун городуудаар аяншалагшадые шэрэхэ поезд гарахаар хүлеэгдэжэ байба.

...Поездын ябаха саг дүтэлжэ, сүүмхэ, чемодануудые бариһан хүн зон вокзал руу улам олоороо субажа эхилээ. Тэдэнэрэй нилээд олониинь нюур шарай нара, һалхинда үлээгдэн, хүрин улаан болошонхой. Республикын холо, ойрын нютагуудһаа ерэһэн эдэ хүнүүд алтан намарай арюун агаар, эршэтэ ажалай халуун оһи бэедээ шэнгээн ерэ. Аянда мордохоёо ерэһэн эдэ хүнүүдэй нэгэ зариманиинь зун, намарай үедэ трактор, комбайнуудые жолоодон, ехэ талмайн дээрэһээ үбһэ тэжээл, ороолхо тарха хураагаа. Нүгөө зариманиинь, илангаяа эхэнэрнүүд жэлэй дурбэн сагта талын ужамаар сэбэр агаар амилан, нохон һүргүүдээ адуулжа, халуун хүйтэн үлээдһээ элбэг дэлбэг һү һаажа ябаһанаа ерээ. Холын замда түхээрэгшэд дунда жолоошод, шубуушад байлгашад, мүн хүдөө ажахыда хүдэлдэг бусадшье мэргэжэлтэд бии. Эрхим ажалайнгаа түлөө хүнгэлэгдэлһэн, үнэгүй путевкэ абаһан хүнүүдэй тоодо Бэшүүрэй аймагай «Победа» колхозой механизатор Степан Васильевич Фурманов, Кабанскын совхозой шубуушан Нина Андреевна Анохина гэгшэд бии.

Улаан-Үдын аймагай ажахынуудһаа 23 хүн хүнгэлэгдэһэн путевкоор хүртөө. 225 түхэригэй сэнтэй путевкын хахадынь профсоюзай зөөрөөр хүнгэлэгдэнэхэй. Иимэ путевконуудта Улаан-Үдын аймагай үйлэдбэриин-туршалгын ажахын эрхим жолоошон Д. Д. Дружинин, мүн энэ ажахын шубуушад Т. Н. Раднаева, Н. К. Дашиева гэгшэд хүртөө. Хамта дээрээ хүдөөгэй 250 хүн хүнгэлэгдэһэн путевкодо хүртөө.

Нютагай сагаар үдэшын арбадахи часай ябажа байхада, һяла сала вагонуудаар бүридэһэн ута поезд станци дээрэ ерэжэ, түрүүшын замда зогсобо. Харгыда түхеэрэгшэд нүхэдөөрөө үдэшүүлэн вагонуудтаа орожо, һуурингуудаа эзэлбэ.

Аяншалагшадые замдань удэшэхэ гэһэн дохёо үгтэжэ, «Байкал» поезд һуурина аалихаар хүдэлөөд, ябадалаа түргэдхэн, уданшьегүй һүнин харанхы руу шурган далда оошо һэн...

Замда мордоһон 430 хүнэй 300 шахууниь колхоз, совхозуудай ажалшад. Тиимэһээ баруун зүг руу шэглэһэн «Байкал» поездые хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй поезд гэжэ нэрлээ.

Октябриин 6-най үдэшэ замда мордооһоод хорин үдэрэй турша соо аяншалха зуураа, Омск, Харьков, Минск, Вильнюс. Каунас, Калининград, Рига, Таллин, Ленинград гэжэ мэдээжэ томо городуудаар дайраха юм. Город бүхэндэ нэгэ нэгэ үдэр байдаг, тэдэнэй архитектурна памятнигуудтай, мүн бусадшье гоё һайхан юумэнүүдтэй танилсаха юм.

Аяншалагшадай сагаа таатай зохидоор үнгэрөөхын тула вагон соонь элдэб викторина, уран һайханай самодеятельность, турнирнууд үнгэрөөгдэхөөр харааларганхай. Энэ зорилгоор эндэхэ мэргэжэлтэй баяннст, массовик, мүн бусад мэргэжэлтэд мордоһон.

И. БУДАЕВ.

ХИЛЫН ЦААНАҺАА

РАДИО ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

ДЭЛХЭЙН ХЭБЛЭЛЭЙ МЭДЭЭСЭЛНҮҮДҺЭЭ

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный толгойлогшотой совет партийно-правительственнэ делегациин албанай хэрэгээр ДРВ ошожо хэһэн хэлсээнүүдэй дүнгүүд дэлхэйн хэблэлэй гол анхарал хандуулжа байһаар.

Совет-вьетнамай мэдүүлгэ толилхо зуураа, Ханойдо болоһон хэлсээнүүдтэ хабаадагшад зүбшэһэн асуудалнуудаараа нэгэн һаналтай байгаа марксизм-ленинизмын, социалис интернационализмын үндэһэн дээрэ СССР болон ДРВ хоёр хоорондохи хани нүхэсэл, харилсаа холбоо саашадань хүгжөөхэ гэжэ шиидхэгдэн гэжэ шэнжэлэгдэжэ бэшээнэ. Иалата түйлалтаһаарь вьетнамай арадые Советскэ Союз туһаламжа үзүүлжэ байдаг эрид шиидэнги гэжэ социалис оронуудай, түрүү үзэл баримталгатай дэлхэйн хэблэл онсолон тэмдэглэнэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай албанай хэрэгээр Алжирай Арадай Демократическа Республика айлшалалгын дүнгүүдые Совет-Алжирай мэдүүлгые дэлхэйн хэблэл үргэнөөр зүбшэнэ, шэнжэлнэ.

СССР АНДР хоёрой хоорондохи хани нүхэсэл, харилсаа холбоое саашадань хүгжөөлгэ хоёр ороной арадуудай аша туһада, эб найрамдалай, аюулгүйн хэрэгые бэхилэлгэдэ, мүнөө үеын уласхоорондын байдалда тохёолдоһон шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ гүнзэгы удха шанартай байха гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, Алжирай Революционно Соведэй Түрүүлэгшэ, АНДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Хуари Бумедьен гэгшэдэй хэһэн хэлсээнүүдэй үедэ хоёр талаһаа хананигаар тэмдэглэгдээ гээд газетэнүүд бэшэнэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай албанай хэрэгээр айлшалалгада Марокгын хэблэлэй гол анхарал х а н д у у л а г д а ж а байһаар. А. Н. Косыгиние Рабадай хүн зоной тон халуунаар угтаһые бүхы газетэнүүд тэмдэглэнэ.

«Марокко СССР хоёрой хоорондын хани, али али талынгаа ашаг тустай харилсаа холбоон, үгээ ойлголсолгын, али али талынгаа ашаг туһые хараада абалгын үндэһөөр бэелүүлэгдэнэ. Хоёр ороной хүтэлбэрилэгшэдэй албанай хэрэгээр айлшалалгада дурсагдаһан харилсаа холбоое хүгжөөлгэдэ туһа дүхэм болоно. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай Мароккодо айшалалгые түс харилсаа холбоо хүгжөөлгэдэ холбоотойгоор лэ хараха хэрэгтэй» гэжэ «Депеш» газетэ тусхайлан тэмдэглэнэ.

ФКП-гэй ЦК-гай Пленумэй болоһон тухай мэдээсэжэ зуураа «Уласхоорондын» байдал ба ФКП-гэй уласхоорондын ажал ябуулга тухай» гэһэн элидхэлэй гол у д х ы е Францийн хэблэл ниитэлнэ. Энэ элидхэлые Пленумэй дээрэ ФКП-гэй Политбюрогой гэшүүн Раймон Гюйо хэһэн байна. Франци СССР хоёрой хани нүхэсэл, харилсаа холбоо бэхижүүлхэ хэрэгтэ, эб найрамдалай хэрэгтэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй Францида албанай хэрэгээр ерэхээ байһан ушар тон ехэ удха шанартай гэжэ элидхэлдэ тэмдэглэгдэһэн байна.

Мүнгэн үнэ уналгатай тэмсэхэ, доллараые «аршалха» зорилготой правительствын онсо экономическа политикын «хоёрдохи шатын» эхилһэн тухай соносхоһон США-гай президент Р. Никсоноэй үгые шэнжэлхэ зуураа, Сагаан байшангай гаргаһан энэ экономическа хэмжээнүүд тон монополинуудай аша туһада зорюулагданхай гэжэ д э л х э й н хэблэл т э м д э г л э н э. Салин хүлһэнэй хэмжээе хязгаарлаха политикаяа американ засагаархид үргэлжэлүүлхэ зуураа, монополинуудай олзо доходуудые шалгажа байха тухай дурадхалгаяа анхарнагүй гэжэ Францийн «Юманитэ» газетэ бэшээнэ.

ЧССР-эй Федеральна суглаанда

ПРАГА. (ТАСС). ЧССР-эй Федеральна суглаанай Арадай палатын, Национальностнуудай палатын хамтын заседани эндэ болоод дүүрэбэ. Социализмые ... тэдэхжэлгэ хэрэгые гурима шуулха зорилготой хэмжээ ябуулгануудай тухай хуулинуудай проектнуудые депутадууд зүбшэн хэлсээд, батлан абаба. Социальна хуулиин проектнуудые тайлбарилһан элидхэл ЧССР-эй ажалай болон социальна тэдэхжэлгын министр М. Штанцель хээ. Хэрбээ 1937 ондо пенсионо тэдэхжэлгэдэ 4,9 миллиард крон гаргашалагдаа һаань, 1970 ондо Чехословаки 26 миллиард крон энэ зорилгодо гаргашалаа. Байгша ондо үндэр наһатада түлэгдэхэ пенсиин хэмжээн 1 миллиард крониор ехэ болгогдоо, тиин бүхы тэдхэмжэ шалгагдаһан гурбанай нэгэ хубиин пенсинь нэмэхэ болоно.

(ТАСС).

Аргентинада урбалтын һэдэлгэ хэгдэбэ

БУЭНОС-АЙРЕС. (ТАСС). Аргентинын ниислэлһээ урагшаа 300-гаад модоной газарта байдаг Олаваррия хотын Асуль хотонуудай сэрэгэй гарнизонууд президент Александро Лануссэ гэгшын правительствада эсэргүү гүрэнэй урбалтын һэдэлгэ октябриин 8-да хээ. Урбалта хэхэ һэдэлгые эдэ тосхонуудай гарнизонуудые командалагшад—подполковникууд Флорентино Диас, Фернандо Амадео гэгшэд толгойлоо. Буһалгаа дараха зорилготойгоор правительство хэдэн үедэ танкова соединени, ябаган сэрэг тиишэнь эльгээгээ.

Аргентинын дотоодын байдалые гүримшүүлхэ хэрэгтэ һаалтаа хэхэ гэһэн зорилготой хархис үзэлтэй зон гэжэ буһалгаашадые радиогоор үгэ хэлэһэн Аргентинын президент нэрлээ. Буһалгаа дараһан тушаахаянь президент уряалаа.

Коммунис партиин, Социал-демократическа партиин, Арадай радикальна союз болон Аргентинын бусад партинуудые хархис шэнжэтэй урбалта хэхэ һэдэлгые эрид шүүмжэлбэ. Урбалта хэхэ һэдэлгые США-гай Тагнуулай түбэй управлени эмхидхэһэн гэжэ компартиин мэдүүлгэ соо тэмдэглэгдэбэ. Аргентинын хүдэлмэрилэгшэн анги, бүхы арад буһалгаашадта эсэргүү тэмсэлдэ жагсаха ёһотой гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

ИНК-гай бүхэиндийскэ комитедэй сесси

СИМЛА. (ТАСС). Засаг барижа байгаа Индиин национальна конгресс гэжэ партиин бүхэиндийскэ комитедэй сесси октябриин 9-дэ энэ хотодо нээгдээ. Финансын министр Я. Б. Чавана үргэнэн, эб найрамдал, хани нүхэсэл болон харилсаа холбоон тухай совет-Индиин договор тушаа резолюциин проектые сессидэ хабаадагшад зүбшэн хэлсэбэ.

Сесси дээрэ үгэ хэлэһэн делегадууд Индира Гандиин правительствын гадаадын политикые нэгэн дуугаар дэмжээ. Советскэ Союзтай байгуулһан эб найрамдал, хани нүхэсэл болон харилсаа холбоон тухай договорые мүн лэ дэмжээ. Зүбшэн хэлсэһэнэйнгээ һүүлдэ дурадхагдаһан резолюциие баталан абаа.

«Инди СССР хоёрой хоорондо хэгдэһэн эб найрамдал, хани нүхэсэл болон харилсаа холбоон тухай договорые конгрессэй Бүхэиндийскэ комитедэй сесси нэгэн дуугаар һайшаана,—гэжэ резолюци соо хэлэгдэнэ.

ЛАОСОЙ патриотическа хүсэнүүд харин дээрмэшэдтэ хатуу шанга сохилто үзүүлнэ. Саваннакет, Сараван, Сиенкхуанг провинциинуудта дайсад олон хүнөө алуулһан байна.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: партизанууд дайсадые угтахаар зэһэнхэй. ВИА-ТАСС-ай фото.

ПРАВДА БУРЯТИИ — МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕР

Нэгэдэхи хуудаһанда ... нист—комсомолой ажал ... ридэ» гэһэн түрүү ... ажахын шэнжэлээ ... хубисхалай хүндэлдэ ... ниитэ гаршаг доро ... нууд. ТАСС-ай һүүлэй ... нууд.

Хоёрдохи хуудаһанда ... мүүдһээ һуралсаха» ... вай статья. «Худалда ... да бэеэ даагаад ... ноор һэбтэрүүлхэ» ... родинагай статья. ... доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда ... дуровай «Танай паспорт ... статья. «Правда Бурятии ... тын үргэн ниитын ... шэдэй тайлан байгуулга ... 10 жэлэй ойдо ... корреспонденци. Хилын ...

Дүрбэдэхи хуудаһанда ... тын һонинууд. Нютаг ... ороһон тобшо мэдээсэл ... посхолнууд.

ЭНХИРЭЙ КРАН

18.00—эдир ... зорюулагдаһан ... 18.30—«Теремок» ... бүүдтэ зорюулагдаһан ... фильм. 19.00—«СССР ... рэнэй банкын 50 жэл ... тухай дамжуулга. 20.00 ... ка и годы» гэһэн ... 20.20—«Факел» гэһэн ... шуулга зорюулагдаһан ... жуулга. 21.10—«Худөө ... 21.20—«Уласхоорондын ... жэлэл» гэһэн дамжуулга ... —республика дотори ... 21.50—«Разоблачение ... уран һайханай фильм.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефон ...

г. УЛАН-УДЭ, ул. ... 35. Телефоны: ... 54-54, приемная—54-... редактора—68-08, зам. ... тора—62-62, ответ. ... —50-52, зам. ответ. ... —66-76, отделы: ... жизни—60-91, сельско... зяйства—64-36, 63-86, ... ганды и агитации—56-... мышленности и строительства ... —61-35, советского ... ства в быта—69-58, ... и школ—60-21, писем ... селькоров—67-81, ... —34-05, общественны... ная—56-62, машинное ... 57-63, фотолаборатория ... 33-61.